3006951

Илм – ўзни билмакдир

Маърифат

MARIFAT

معرفت

Халқ зиёлилари газетаси

1931 йилдан чиқа бошлаган

1995 йил 14 июнь, чоршанба

Баҳоси сотувда эркин нархда.

24 (6670)

Ўзбекистон — Латвия — Литва

ХАЙРИХОҲЛИК

«Султон Маҳмуднинг жуда ҳам гўзал боғи бор эди. Бир кун боғда отаси Носируддавла Сабуктакин шарафига зиёфат берди. Зиёфатдан кейин ўғли отасидан сўради:

— Падари бузруквор, менинг бу боғим ҳақида нима дейсиз? Сизга маъқул бўлдими?

— Эй кўзимнинг нури ўғлим, боғинг жуда ҳам зебо ва дилкушодир, аммо давлати, бойлиги бор ҳар бир киши бундай боғни бунёдга келтира олади, лекин сен кўпларга муяссар бўлмаган бир боғни вужудга келтир, унинг мевасидек мева ҳеч қаерда топилмасин.

— Бу боғ қандай боғ экан? — деб сўради фарзанд.

— У боғ олим, фозиллар, адиб, шоирлар, донишмандлар ва бошқа аҳлоқли, тарбияли улуғ зотлар суҳбатидир. Шу улуғ зотлардан тарбия топиб, яхши ишлар зуҳурга келтириш унинг дарахти бўлиб, меваси яхши номга эга бўлишдир».

Оддийгина бул ривоят замирида умумбашарий мақсадлар мужассамлашгандир. «Яхши ишлар зуҳурга келтириш», яъни бунёдкорлик маълум ҳудудда ёки ўзаро муносабатда яшаётган кишиларнинг манфаатларига, ниятларига уйғундир. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Болтиқбўйи давлатлари — Латвия ва Литвага расмий ташрифи бу борада амалга ошажак эзгу ишлар ибтидоси бўлди. Ҳар қандай давлат сиёсатида ўзга мамлакатлар билан ҳамкорлик, ўзаро синашталик ва яқинлик муносабати муҳим рол ўйнайди.

Латишлар, литваликлар мард, дангал, меҳнатсевар, тиришқоқ, ғирромликни ёмон кўрадиган халқ. Ақллилик ва уддабуронлик уларга айнан хос хислатдир. Собиқ СССР даврида Иттифоқ таркибидан ажралиш ташаббуси билан чиққанларида, уларни бу ҳаракатдан қайтаришга роса уриниб кўришди. Бўлмади, улар сўзларида қатъий туриб олишди. Ушанда улар тўғри қилишганини, мана, вақт кўрсатяпти. Кейинчалик, Иттифоқ парчаланиб кетгач, Болтиқбўйи давлатларининг изидан ҳозирги МДҲга аъзо давлатлар ҳам бордилар... 1991 йил эди ўшанда. Орадан бир йил ўтиб, она диёримиз Ўзбекистонда ҳам мустақиллик байроғи ҳилпиради...

Ўзбекистон Латвия ва Литва орқали Шимолга, Ғарбга чиқиши керак. Бизга, бу икки давлатнинг хайрихоҳлиги, дўстлиги, ҳамкорлиги, қишда музламайдиган улкан денгиз портлари зарур. Океан ортидаги Европа давлатлари — Польша, Олмония, Франция, Голландия, Швейцарияга ана шу портлар орқали чиқиш имкони бор. Зотан, ташқи дунё, ривожланган давлатлар билан борди-келди қилиш Ўзбекистон учун обрў, шон-шараф. Бошқача айтадиган бўлсак, Болтиқбўйи, Ўзбекистонни Шимолда Европа билан боғлайдиган дарвозадир. Ўз навбатида Ўзбекистон ҳам бу давлатларни Тинч океани ҳавзаси давлатлари, Марказий Осиё билан боғлайдиган кўприкдир. Уларга бизнинг қимматбаҳо саноат хомашёси— пахтамиз сув билан ҳаводай зарур.

Юртбошимизнинг режаси, шубҳасиз бу давлат раҳбарлари Гунтис Улманис, Алгирдас Бразаускасга ҳам маъқул тушди. Аввало, алоқани мустаҳкамлашда савдо-сотиқни ривожлантириш катта аҳамиятга эга. Товар айирбошлаш энди яна ҳам такомиллашади. Болтиқбўйидан келтириладиган радиоаппаратлар, музлатгичлар, электр моллари, уй жиҳозлари, мебеллар, тўқимачилик ва балиқ маҳсулотлари эвазига Ўзбекистон бу давлатларга пахта жўнатади. Бугунги кунда Латвияда 10 дан зиёд қўшма корхона фаолият кўрсатяпти. Давлат раҳбарлари учрашув чоғида «Латвия — Ўзбекистон» савдо уйини ташкил этиш тўғрисида ҳам бир битимга келдилар. Яқин орада Тошкент осмонидан Ригага тўғридан-тўғри учадиган самолёт қатнови йўлга қўйилади.

Болтиқбўйида, хусусан, Латвияда халқимизга нисбатан ниҳоятда хайрихоҳлик билан қарашади. Шу боис улар Президентимизни очиқ юз, меҳмондўстлик билан кутиб олдилар. Латвияда 1000 дан зиёд ватандошларимиз истиқомат қилишади. Улар «Нур» жамиятига бирлашган бўлиб, унга Отақул Йўлдошев раҳбарлик қилмоқда. Ўзбеклар у ерда «Роҳат» фирмасига уюшганлар. 1991 йилдан бери «Якшанба» машғулотларига қатнашаётган юртдошларимиз ўз она Ватанлари ҳақида тўлиқ ва батафсил маълумот олиб боришяпти.

Мустақил давлатлар ҳамдўстлигига нисбатан латишлар, литваликлар ҳурмат билан қарашади. Бироқ улар бир нарсадан ҳадиксирашади. МДҲга аъзо давлатларнинг ўзаро яқинлашуви ва аҳиллиги яхши. Бироқ собиқ СССРга ўхшаш яхлит бир тизимга айланиб кетмаслигини истайдилар. Мустақиллик, ўз аравасини ўзи тортиш, ўзгалар ишига аралашмаслик — бу икки давлатнинг ички ва ташқи сиёсатига хос хусусиятдир.

Президентлар Ислом Каримов, Гунтис Улманис, Алгирдас Бразаускаслар икки томонлама ҳужжатларга имзо чекишди. Шубҳасиз, шартнома ва битимларда халқ таълимини ривожлантиришга доир кўплаб масалалар ҳам қамраб олинган.

Хайрихоҳлик, беғараз, дўстона алоқалар самимият белгиси. Булар абадий удумлардир. Латишлар ва литваликларнинг бизга, бизнинг уларга нисбатан хайрихоҳлигимиз фақат яхшиликдан, умидбахш келажакка ишончдан далолат беради...

Ҳ. ЁРБЕКОВА.

Зангиота туманига қарашли Низомий номидаги мактабда таъмирлаш ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Унда ўқитувчи ва ўқувчилардан ташкил топган таъмирловчилар бригадаси амалий меҳнат машғулотларида иштирок этишмоқда.

Суратларда: 1. Муаллима Зуҳра Каримова ўқувчилари билан биргаликда парта ва столларга бўёқ танлаяпти. 2. Ўғил болалар ҳар бир ишни чин дилдан бажаришмоқда.

Равиль АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

Ўқув йилига тайёрмисиз?

БАМАСЛАҲАТ ВА ҲАМКОР

Мактабларда кечагина сўнгги қўнғироқ чалинди. Ёзги имтиҳонлар ҳам тугай деб қолди. Яқинда битирувчи синф йигит-қизлари қўлга гувоҳнома олишади. Ўқитувчилар ана шунинг ташвиши билан банд. Кейинги навбат таъмирлаш ишларига келади. Аммо... худди шундай қизғин паллада Андижон вилоятидаги айрим туман маорифчиларидан вазирликка, таҳририятимизга янги ўқув йилига тайёргарликнинг тугаллангани ҳақида хушхабарлар кела бошлади.

— Бунинг ажабланадиган жойи йўқ, — деди биз билан суҳбатда Андижон вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Журабек Халилов. — Бизда таъмир ишларини эрта бажариш анъанага айланиб боряпти. Марҳамат тумани маорифчилари биринчи июнь куниёқ бу борадаги ишларни якунлашди. 38та мактабдан саккизтаси, 17 та боғчадан уч таси тўла таъмирланди. Қолган биноларда чакана ишлар бажарилди. Иситиш тазимлари кўздан кечириб чиқилди. Кўргазмали қуроллар яроқли ҳолга келтирилди. Ўқувчи хонтахта-курсилари, дарстахталарнинг бир қисми бўялди. Шу туманнинг ўзида икки минг тонна кўмир жамғарилди.

Учинчи июнь куни Андижон тумани ХТБ мудираси Мақсудахон Исмоилова, бешинчи июнда Олтинкўл тумани ХТБ мудири Муҳаммаджон Солиев ҳам ишни якунлаганлари тўғрисида хабар бердилар. Биргина Олтинкўлда 5 та мактаб, 3 та боғча газлаштирилди, бу ерга 20 номдаги 33 минг 518та дарслик келтирилди.

Вилоятимизда 22 та шаҳар ва туман ХТБлари бор. Мазкур суҳбатимиз тафсилотлари ўқувчилар қўлига етиб боргунга қадар Бўз, Шаҳрихон, Избосқан каби қатор туманларда ҳам тайёргарлик ишлари якунланади.

— Вилоят бўйича қачон якунлайсизлар?

— 15 июнь куни. Бунинг учун бизда имкониятлар етарли. Аммо ишни тугатганимиз хусусида тахминан 1 июль куни вазирликка хабар бермоқчимиз. Сабаби — таъмир сифати, тайёргарликнинг умумий ҳолатини яна бир бор кўздан кечириш, ютуқ ва камчиликларни таҳлил қилиш, хулосалар чиқариш учун бир оз вақт керак бўлади.

— Ишни эрта тугаллашнинг қандай ўзига хос омиллари бор?

— Биз, аввало, тайёргарликни йил бўйи давом эттирдик. Апрель ойида эса бу ишни янада тезлаштирдик. Қолаверса, вилоят бўйича таълим муассасаларида давлат мулкига эҳтиёт муносабатда бўлиш, тежамкорлик, ўқувчи интизомини тарғибот орқали яхши йўлга қўйдик. Натижада вилоятдаги 50 фоиз атрофида боғчалар, ҳар бир тумандан 4 ва 5 тадан мактаб ўқув йилини таъмирсиз кутиб олаяпти. Ўзлари ишлаб топган маблағ эвазига таъмир харажатларини тўлиқ қоплаётган жамоалар ҳам анчагина. Мисол учун, Бўз туманидаги Мирзакарим Пирматов номидаги мактаб жамоаси бинони 5 йилгача таъмирсиз сақлаш ташаббуси билан чиқди. Бу ташаббусга 3, 16, 21, 22-мактаб жамоалари ҳам издош бўлдилар. Вилоят бўйича ана шундай мактаблар сони ортиб бораётганидан хурсандмиз.

— Бу йилги тайёргарлик жараёни ўтган йилгиларидан нимаси билан фарқ қилади?

— Ҳозирги иқтисодий қийинчилик бизни янада уюшқоқ бўлишга, ҳамкорликни кенгайтиришга, тадбиркорликка даъват этди. ХТБларда тайёргарлик штаблари тузилди. Ҳокимликлар махсус қарор билан ҳар битта мактаб ва боғчага моддий асоси яхши бўлган оталиқ ташкилотларини бириктирди. Биз ана шу штаблар орқали олиб борилаётган ишларни назорат қилиб турдик. Буларнинг барчасида вилоят ҳокимлиги асосий раҳбарлик вазифасини ўтаяпти.

— Демак, анчагина маблағ тежалибди,-да?

— Агар таъмирлашга кетган материаллар, ишчи кучларини ҳисобга оладиган бўлсак, ҳар бир таълим муассасаси учун миллион сўмдан ҳам кўп маблағ сарфланиши керак. Бизда эса ота — оналар, оталиқ ташкилотлари катта ҳиммат кўрсатишди. Ҳатто ўзининг ўғли ёки қизи ўқийдиган синф хонасини таъмирлаб берган ота-оналар ҳам бор. Ишчи кучлари борасида ўқувчиларнинг мактабдалик давридан унумли фойдаландик, ўқитувчиларимиз ҳам бўш пайтларида, ишдан кейин ҳашар қилишяпти.

— Журабек ака, бу ерда бир нозик масала ҳам бор. Яъни, ҳозирги моддий жиҳатдан енгил тутиб бўлмайдиган даврда ота — оналарни ҳиммат кўрсатишга чорлаш ноқулай эмасми?

— Имкониятга қараб. Биз халқ таълими Қонунига асосан иш тутаяпмиз. Қўпол қилиб айтганда, «солиқ» солиш йўқ. Мактаб бепул ва ўзимизники, шундай экан, унга ҳаммамиз ҳам имконият даражамизда ёрдам бермоғимиз керак.

— Одатда яхши ишлар рағбатлантирилади. Илғор мактаблар, ХТБларини қандайдир маънода мукофотлар кутаётгандир?

— Уларга фахрий ёрлиқлар, эсдалик совғалари берилади. Аммо, камчиликка йўл қўйган, ишни чала бажарганлар кечирилмайди. Бизнинг амалга ошираётган юмушларимиздан Халқ таълими вазирлигининг хабари бор. Умуман, биз вилоят ҳокимлиги ва вазирлик билан бамаслаҳат иш тутаяпмиз. Эҳтимол, тажрибаларни оммалаштириш борасида бирор нарса ўйлаб топармиз.

Биз кўпроқ вақт тежадик. Муаллимларимиз ёз бўйи дам олишлари, уйидаги каттароқ ишларини битиришлари учун имконият яратилди. Шунингдек, барча туманларда ўқувчилар оромгоҳлари фаолият бошлади. Бу — ўқув йилига руҳий тайёргарлик кўриш демакдир.

Суҳбатдош Аваз ҲАЙДАРОВ,
«Маърифат»нинг махсус мухбири.

«Маърифат» хабарлари

КЎРИМСИЗ МАКТАБДА КЎНГИЛЛИ ТАДБИР

Хўжаободлик мухлисимиз Неъмат Орифнинг ёзишича, тумандаги 13-мактаб хатарли ҳолатга келиб қолган. 220 ўринли бу даргоҳда 720 нафардан зиёд ўқувчи 2—3 сменада қийналиб ўқишмоқда. Мактаб деворлари ёрилган, поллари чириб, улоқ-қуроқ бўлиб кетган бир алфозда бўлса-да, бу ерда тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилган. Алалхусус, «Маҳалла, мактаб, оила ва жамоатчилик асосида тарбиявий ишларни олиб бориш» мавзуидаги вилоят анжуманини ўтказиш учун худди шу мактаб муносиб кўрилди. Анжуман қатнашчилари бу ерда ўқиётган болалар иқтидорига юқори баҳо беришди, ҳамда ўқитувчилар жамоасининг ижодий меҳнатига тасанно айтдилар. Илло, шароит қийин жойда ҳам яхши натижаларга эришиш мумкин экан.

САВОБ ИШ

Наманган шаҳридаги 44-мактабда «Меҳр-мурувват ҳафталиги» ўтказилди. Унда 6 нафар ногирон ўқувчига хайрия буюмлари тарқатилди. Шунингдек, «Ёзги соғломлаштириш» оромгоҳларига имкон қадар носоғлом болаларни юбориш режалаштирилди, деб бизга хабар беради шу мактаб ўқитувчиси Шарофатхон Шарипова.

ТЕЗКОРЛИК ЗАРУР, ШОШҚАЛОҚЛИК ЗАРАР

Шу ўгитта амал қилган марҳаматлик маорифчилар тумандаги барча боғча ва мактаб биноларини таъмирлаб, янги ўқув йилига шай қилиб қўйдилар. Бу ишни халқ таълими ходимлари, ўқувчилар, ота-оналар ва оталиқ ташкилотлар бир ёқадан бош чиқариб амалга оширдилар. Энди таъмирнинг нечоғлик сифатли якунлангани яна бир қур кўздан кечирилмоқда.

БОҒЧА ВА МАКТАБГА ЁРДАМ

Андижон шаҳридаги 27-автосарой маъмурияти шу ердаги «Лола» болалар боғчасини ва 6-ўрта мактабни оталиққа олди. Улар томонидан боғча тарбияланувчиларига ўнта велосипед совға қилинди. Янаям муҳими, бу икки тарбия муассасаларидаги таъмир ишларини ҳомий ташкилот тўла-тўкис ўз зиммасига олди. Айни пайтда эса зиммадаги вазифа қизғин адо этилмоқда.

БАЙРАМДАГИ БЕЛЛАШУВ

Олтиариқ тумани боғида «Гуллар ва қушлар» байрами бўлиб ўтди. Кўнгилли ва қувноқ ўтган байрам асносида ўқувчилар ва боғча болалари табиатшуносликда беллашиб ҳам олдилар. Натижада энг чиройли гуллар ўстириб, жуда кўп қуш боқаётган 1-ўрта мактаб ҳамда 1-болалар боғчаси байрам-беллашувнинг 1-ўрнига сазовор кўрилди.

ЁШ ҲУНАРМАНДЛАР КЎРГАЗМАСИ

Заминда тумандаги ҳунар-техника билим юртлари талабалари ва мактаб ўқувчилари томонидан ясалган буюмлар кўргазмаси бўлиб ўтди. Унда асосан миллий ҳунармандчилик ишлари намойиш қилинди. Ёш ҳунармандлар ўз меҳнатларининг ҳақиқий самарасини кўришди.— кўргазма аҳоли ўртасида катта қизиқиш уйғотиб, ҳурматга сазовор бўлди.

Ўз ва жамоатчи мухбирларимиз хабарлари асосида тайёрланди.

Қутлуғ остона

ЮРАК ОРЗИҚҚАНДА...

ЎЗБЕКИСТОНЛИК ЁШ РАССОМЛАРГА ХАЛҚАРО БОЛАЛАР «ШАНКАР» КЎРГАЗМАСИ МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Сурат чизмоқ, сурат орқали оламни тасаввур қилмоқ — ҳаётсеварлик рамзи. Тасвирий санъат оламни, борлиқни идрок этишнинг ғоят нозик, беҳад таъсирчан тури. Модомики, суратлар сиз билан биз кўриб, билиб, ҳис қилиб турган мавжудотнинг инъикоси экан, қўлига мўйқалам тутиб, ҳаётни англашга интилаётган ёш рассомларни кўрганингизда кўнглингиздан нелар кечиши аён. Улар гўзалликка ташнадир, шарқираб оқаётган сувни, очилмоқ арафасида турган ғунчани, майин шабадада чайқалаётган буғдойзорни, эгилиб турган шокила-шокила мажнунтолни ва шу каби манзараларни кўришганда беихтиёр энтикишади. Мамнуният туйғуси эса уларга илҳом беради.

Ижод намунаси баҳоланганда қувонмай, кўкрак тоғдай кўтарилмай бўладими? Айниқса, рассомликка даъвогарликнинг илк босқичи бошланганда ёш мусаввирга бир мамлакатдан хушхабар келса, табиийки, унинг юраги орзиқади, руҳиятида қувонч тантана қилади...

Дарвоқе, Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлигига қарашли болалар ижодиёти марказии ҳаваскор рассомларининг юрак ҳаяжонларига гувоҳ бўлиш чинакам маънода уларга нисбатан ишонч ва умид кайфиятини уйғотар эди. 1994 йилда бу марказ раҳбарияти 14 нафар ёш ижодкорнинг турли мавзулардаги расмларини Ҳиндистонга намойиш этиладиган Халқаро болалар «Шанкар» кўргазмасига жўнаттан эди. Бу ишлар орасида Шарқ миниатюрасининг болалар мўйқаламида сайқал топган энг сара намуналари бор эди. Орадан бир йил ўтиб, ана шу суратларга жавоб тариқасида хушхабар келди. 1 кишининг иши олтин нишонга, 4 кишининг иши катта нишонга, 7 кишиники эса кичик нишонга сазовор бўлибди.

Тошкентдаги болалар ижоди марказида ана шу мукофотларни топширишга бағишланган маросим бўлди. Шаҳар халқ таълими бошқармаси бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев ёш ижодкорларни кўргазмада иштирок этиб, муносиб мукофотларга сазовор бўлганлиги билан табриклади ва совринларни топширди. Ҳиндистоннинг Тошкентдаги элчихонаси вакили жаноб Ванлал Хума кўргазмада қатнашган ўқувчиларга миннатдорчилик изҳор этди.

Кўргазмада намойиш этилган барча суратлар акс эттирилган тўплам болалар ижоди марказига ҳадя қилинди. Жавоҳарлаъл Неру мукофотига сазовор бўлган Резеда Собиржонованинг ҳаяжони чексиз эди...

Ўзбекистон ва Ҳиндистон давлатлари ўртасидаги маданий алоқалар йилдан йилга мустаҳкамланиб бораётганини ана шу тадбирдан ҳам билса бўлади.

1992 йилда Ўзбекистон ва Ҳиндистон ҳукуматлари ўртасида маданий алоқаларни янада ривожлантириш юзасидан шартнома имзоланган эди. Халқаро болалар «Шанкар» кўргазмаси ана шу шартномага мувофиқ ўтказилган ажойиб тадбирлардан бўлди. Бундай тадбирлар ўсиб келаётган авлод тафаккурини бойитишга, халқлар ўртасидаги дўстона алоқаларни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

ҲУЛКАР.

Акс-садо

«БАЗМ ЭМАС, БАЙРАМ БЎЛСИН»

«Маърифат», 1995 йил 7 июнь

***

В. Шамсиддинова, Тошкент шаҳар Миробод туманидаги 32-лицей-мактаб директори:

— Бу йил мактабимизни битта XI синф — 28 ўғил ва қиз тугатмоқда. Бу синф ўқувчилари ўрта маълумот тўғрисидаги шаҳодатномадан ташқари, бухгалтерия ҳисоботи, иқтисодиёт, маркетинг ихтисосликлари бўйича лицейни битирганликлари ҳақида ҳам гувоҳнома олишади. 17 июнда битирув кечаси бўлиб ўтади. Шаҳодатномалар тантанали топширилгач, педагоглар, ота-оналар, меҳмонлар, ҳомийлар битирувчиларни қутлашади. Биз уни тантанали ва байрамона ўтказиш ниятидамиз. Бу кун уларнинг ёдида муҳрланиб қолиши керак. Бунинг учун эса «Маърифат» газетасида таъкидланганидек, албатта стол тузаш, баъзи ҳолларда бўладиганидек, ҳамманинг кўзини ўйнатиш шарт эмас.

С. Султонов, республика нафис санъат лицейининг директори:

— 15 июнь кечқурун бўладиган тадбирни ўтказишни битирувчиларнинг ўзлари зиммаларига олишди. Тадбир ўзлари тузган сценарий бўйича ўтади, ўзлари меҳмонларни таклиф қилишади. Меҳмонлар орасида олимлар, ёзувчилар, мусиқачилар, шоирлар борки, уларни кўпчилигидан битирувчиларимиз сабоқ олишган. Бу атай шундай қилинган, яъни битирувчилар ўзларининг сўнгги йиғинларини ўз ижодларининг ҳисоботи тариқасида ўтказиш ниятидадирлар. Битирувчиларимиз кечада артист, рассом, режиссёр ва безовчи сифатида чиқишиб ўз ижодларини, маҳоратларини кўрсатадилар.

Т. Абдумаликова, ЎзХТБ ўрта умумтаълим мактаблар бош бошқармасининг етакчи мутахассиси:

— Бу байрамни ўтказишга тайёргарлик анча олдин бошланган эди. Унга вазирлигимизда ҳам жадал киришиб кетдилар. Масалан, бу борада биз шаҳар, туман халқ таълими бўлимлари, мактаб директорлари билан учрашиб, битирув кечаларини ўтказишни муҳокама қилдик. Шундай учрашувлардан бири Шайхонтоҳур тумани мактаб директорлари билан бўлиб ўтди. 92-мактаб директори Ш. Орипов, 137-мактаб директори Х. Абдуғаниева ва 82-мактаб директори Д. Каримовалар ҳам кечани ўзига хос ўтказишмоқчи. Улар бу муҳим тадбирга ҳомийлар, маҳалла комитетлари, оталиқ ташкилотлари вакилларини жалб этишган. Хуллас, битирув кечалари «Хайр, жонажон мактаб» шиори остида ўтади.

В. Ким, Тошкент вилояти Юқоричирчиқ туманидаги 19-мактаб директори:

— Мактабимиз жойлашган «Политотдел» колхози бошқаруви битирув кечасини ўтказиш учун маданият саройини ихтиёримизга берди. Шунинг учун биз кечани бутун жамоа аҳли учун байрамга айлантиришга аҳд қилдик. Ота-оналар билан бирга бутун қўрғон аҳлини кечамизга таклиф этдик. Бир қизиқ далил: битирувчи синф ўқувчиларига шундай муҳим воқеа бўсағасида турган 10-синф ўқувчилари совғалар топширадилар. Совғалар учун маблағни болаларнинг ўзлари қишлоқ хўжалик ишларида иштирок этиб топишган. Аъло даражадаги шаҳодатнома олган битирувчиларга мактабимизнинг эсдалик медалларини ҳам топширамиз.

Г. Алимова, ЎзХТВ ўрта умумтаълим мактаблари бош бошқармаси вазифасини бажарувчи:

— Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, битирув кечаларини ўтказиш ҳақида тайёр йўл-йўриқлар мавжуд эмас — ҳар бир мактаб ўз шароити ва имкониятларидан келиб чиқиши лозим. Бунда, албатта, жамоат ташкилотлари, ота-оналар комитети вакиллари иштироки, ўқувчиларнинг хоҳиш-истаклари ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Лекин бир нарсани аниқ айтишим мумкин: имоним комилки, ҳар қандай «базм»ларсиз ҳам кечани болалар хотирасидан ўчмайдиган қилиб ўтказса бўлади.

Хайрлашув кечасида ўз ҳисоб рақамига эга бўлган мактаблар битирувчиларга эсдалик совғалари, аъло ўқиганликлари ва намунали хулқлари учун мукофотлар топширадилар. Сурхондарё вилоятидаги Денов, Узун, Шўрчи туманларида, Қашқадарё вилоятидаги Шаҳрисабз, Китоб, Ғузор туманларидаги бир қанча мактабларда шу тартибда бўлиб ўтади.

Мактаб билан хайрлашув — ўсмир ҳаётида унутилмас воқеа. Бундай дамларда боланинг мактабдаги ҳаётига назар ташлаб, унинг мактабда, ўқитувчилари қалбида қолдираётган ёқимли таассуротлар ҳақида сўз юритиш, ҳар бирига оқ йўл тилаб қолиш нақадар мароқли!

***

Тошкент шаҳар ҳокимлигидаги йиғилишда мактаб ўқувчиларининг битирув байрамларини ташкил қилиш ва ўтказиш борасида шаҳар ҳокимияти бошқармаларининг вазифалари белгилаб олинди.

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев бу борада қилинаётган ишлар ҳақида ахборот берди.

Йиғилишда халқ таълими Бош бошқармасининг педагогик жамоалар, ота-оналар, туман ҳокимликлари, маҳаллалар қўмиталари келишилган ҳолда 17 июнь куни битирув байрамлари муносабати билан тантанали педагогик кенгашлар ўтказиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинди.

Ўша куни тадбирларда халқ таълими Бош бошқармаси, Ички ишлар бош бошқармаси, «Тошкенттаом» акционерлик жамияти, Маданият ишлари бўйича бош бошқарма, Ободонлаштириш бош бошқармаси, Соғлиқни сақлаш бошқармасига тегишли вазифалар юкланди.

Байрамлар битирувчи ёшларни келажакдаги мустақил ҳаётга ишонч билан кириб боришлари, олдиларида пайдо бўладиган муаммоларни мардлик билан енгиб ўтиб, давлатимиз равнақига ўз ҳиссаларини қўшишлари учун чорлов оҳангида ўтказилиши бот-бот таъкидланди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари Шуҳрат Жалилов бошқариб борди.

Мухбиримиз.

***

Мақолани ўқиб узоқ ўйга чўмдим. Чунки фарзандим мактабни битиряпти, имтиҳонлар тугаш арафасида. Олий ўқув юртига кираман, деган нияти ҳам бор.

Мақола муаллифи ёзган битирувчи синфлар учун кетадиган чиқимлар ҳам мавжуд. Масалан, яқинда қизим келиб битирув кечасини ўтказиш учун артистларни таклиф этмоқчи бўлишаётгани, бунга 50 сўм пул кераклигини айтди. Унинг бу кечаси учун янги кўйлак, туфли олиб бергандик...

Бундоқ қарасам, ўқитувчиларга совға, кечага ичимлик, хуллас, унга-бунга анча пул кетди. Қолаверса, эртага ўқишга кириш учун рақобат бошланади. Репетиторга пул бериш керак. Фарзандингизга иш қандай топилаётгани билан иши йўқ. Айбни ўқитувчиларга юкламоқчи эмасман. Зеро, фарзандларнинг бундай бўлишига биз — ота-оналар кўпроқ айбдормиз. Уларнинг ўткинчи ҳою-ҳавасларга берилмасликлари учун биз ҳам тарбияни яхшилашимиз керак.

Тўғри, ишни айрим манман пулдорлар бузади. Ундан камманми, деб бошқалар ҳам ишга тушиб кетади. Бироқ бундай пайтда маҳаллақўмлар ўзини кўрсатса ёмон бўлмасди. Қачон ота-она, мактаб, маҳалла бир бутун бўлиб ишлай олар экан-а?

Илтимос, исмимни ёзмасангизлар. Қизим, унинг дўстлари хафа бўлишлари мумкин. «Рост гап туққанингга ҳам ёқмас» дейдилар-ку. Бундан кейин ота-оналар, маҳаллалар хушёр бўлишсин деб ёзаяпман бу хатни.

Б. Ш.

Тошкент шаҳри.

***

Газетангиздаги «Базм эмас, байрам бўлсин» мақоласини ўқиб менда ҳам бир фикр уйғонди. Бу «битирув кечаси»га тааллуқли бўлмаса-да, бевосита мактабга — битирув имтиҳонларига тааллуқлидир.

Эътибор берган бўлсангиз айрим мактабларда имтиҳон олувчи домлалар олдига дастурхон ёзилади. Ота-она чўнтагидан қанча чиқим... Биров чучвара пишириб келган, биров манти ва ҳоказо. Ўзингизни «кулинария имтиҳони»га тушиб қолгандек ҳис қиласиз.

Тасаввур қилинг, ҳамма имтиҳон топшираяпти-ю, ўқитувчи овқат ковлаб ўтирибди. Болаларнинг хаёлида бир-бирига ўхшаш ўй: «домла хурсанд бўлиб, яхши баҳо қўйсин».

Умуман имтиҳон пайти овқат ейиш ҳеч бир меъёрга тўғри келмайдиган иллатдир.

С. ТОШИМОВ.

ЕТУКЛИК КАФОЛАТИ

Бу йил таянч ва ўрта мактабларни битираётган ёшлар янги намунадаги гувоҳнома ва шаҳодатномаларни олишадиган бўлишди. Мазкур янгилик хусусида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги умумий таълим бош бошқармаси бўлим бошлиғи Ҳайдарали ҲАКИМЖОНОВ қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Маълумингизким, шу пайтгача муқоваланган ҳужжатлар нусхалари собиқ марказдан, яъни Москвадан келтириларди. Эндиликда улар «Ўқитувчи» нашриёти орқали Тошкент полиграфия комбинатида тайёрлана бошлади. Шу ўринда нашриёт рассомлари, безакчилари меҳнатини алоҳида таъкидлаб ўтмоқ керак. Улар таянч маълумот тўғрисида гувоҳнома, ўрта маълумот тўғрисида шаҳодатномаларнинг ўнга яқин намунавий нусхаларини яратишди. Вазирлик раҳбарлари ва ходимлари кўпчилик педогоглар иштирокида 10 та намунадан киши диққатини тортадиган эътиборли нусхасини танлаб олишди.

Танланган ҳужжат нусхаси кўриниши, муқоваси мустаҳкамлиги, пишиқ-пухталиги жиҳатидан олдингиларидан кескин фарқ қилади. Ҳужжатларга яшил, пушти ва мовий ранглар берилган. Бунда ўзига хос рамзийлик бор. Фақат «5» баҳоларга ўқиган ўғил-қизларга бериладиган гувоҳнома ва шаҳодатномалардаги сингари оддий нусхадаги гувоҳнома ва шаҳодатномаларда ҳам ўша рамзийлик сақланиб қолинган.

Шу кунгача вилоят халқ таълими бошқармалари буюртмаларига кўра 250 мингта оддий нусхадаги шаҳодатнома, 20 мингта аъло даражадаги шаҳодатнома ҳамда 436500 та оддий нусхадаги гувоҳнома, 19200 та аъло даражадаги гувоҳнома жойларга етказиб берилди. Шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги буюртмаси асосида 25000 та оддий нусхадаги, 10.000 та аъло даражадаги шаҳодатномалар ҳамда 35.000 та оддий нусхадаги, 2.000 та аъло даражадаги гувоҳномалар тайёрланди.

Махсус мактаб ўқувчилари, ҳунар-техника билим юртлари ўқувчи-ёшлари янги ҳужжатлар билан таъминланадилар. Уларнинг гувоҳнома, шаҳодатнома ва дипломлари таянч ва ўрта мактаб битирувчилари ҳужжатлари нусхалари ўртасида маълум фарқланиш мавжуд.

Хуллас, бу йилги гувоҳнома ва шоҳодатномалар барча битирувчи ўғил-қизларга маъқул келади, деб ўйлаймиз. Етуклик шаҳодатномаси бериладиган кун эса, шубҳасиз, байрамга айланади. Фурсатдан фойдаланиб, мактабдан катта ҳаёт қучоғига учирма бўлаётган ёшларни етуклик кафолат олишлари билан чин қалбимдан табриклайман.

Йўлларингиз нурли ва чароғон бўлсин!

Курбонбой МАТҚУРБОНОВ.

«Йил ўқитувчиси-95»

МАҲОРАТЛИ МУАЛЛИМЛАР

Яқинда Қарши шаҳрида Қашқадарё вилояти бўйича «Йил ўқитувчиси-95» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унда кўрик-танловнинг туман ва шаҳар босқичларида ғолибликни қўлга киритган 17 нафар ўқитувчи ўзаро беллашди. Улар тўрт кун давомида ноанъанавий усулларда дарслар ўтдилар, тест топшириқларини ечдилар, педагогикага оид саволларга жавоб бердилар, ўзлари ясаган кўргазмали қуролларни ва деворий газеталарни намойиш қилдилар, алоҳида истеъдод бўйича синовда қатнашишди.

«Бу азиз Ватан — барчамизники» шиори остида ўтказилган вилоят «Йил ўқитувчиси-95» кўрик-танловида Қарши шаҳридаги 29-мактабнинг тасвирий санъат фани ўқитувчиси Гулнора Шукурова 1-ўринни, Касби туманидаги 14-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Зокиржон Отаниёзов 2-ўринни, Китоб туманидаги 4-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Зулхумор Раҳмонова 3-ўринни эгаллашга муяссар бўлдилар.

Ғолиблар фахрий ёрлиқлар, телевизор, магнитафон, гилам каби қимматли эсдалик совғалари билан тақдирландилар. Кўрик-танловда вилоят ҳокимининг ўринбосари Кўчқор Тўйчиев иштирок этди.

Абдували ОБИДДИНОВ, ўз мухбиримиз.

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов тумани Тўлқин Жалолов номидаги 245-мактаб битирувчилари жонажон мактаблари қучоғида ўзларининг энг ҳаяжонли кунларини ўтказишмоқда. Негаки, ҳадемай улар ҳаётнинг янада серташвиш онларини бошлашади. Галдаги алгебра ва анализ асослари фанидан бўлган имтиҳонга ҳам ўқувчилар пухта тайёргарлик, ўзгача бир кайфият билан келдилар.

Суратда: мактаб раҳбари Ф. Муҳиддинов, меҳрибон ўқитувчилари М. Тожиев, М. Раҳматуллаев, С. Ёқубова, Қ. Медреимовлар уларни синовдан ўтказишяпти.

ЭЪЗОЗ

Самарқанд педагогика билим юртида шонли саналарга бағишланган адабий кечалар, мусобақалар, шоир, ёзувчи, санъаткорлар билан учрашувлар тез-тез ўтказилиб турилади.

Яқинда билим юрти клубида атоқли адиб, моҳир сўз санъаткори, лирик шоир Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 90 йиллигига бағишлаб адабий-бадиий кеча ўтказилди. Кечани билим юрти директори Қ. Давронов кириш сўзи билан очди ва Ойбек ижоди ҳақида маъруза қилди.

Кеча давомида қўшиқлар янгради, билим юрти талабалари ижросида Ойбек шеърларидан намуналар ўқилди.

Э. МАҲМУДОВ, ўз мухбиримиз.

МЕҲРИБОНЛИК ГЎШАСИ

Болалик - бетакрор, беғубор фасл. Беғам, беташвиш кечадиган бу давр қайтмасдир ва уни умримизнинг охиригача орзиқиб эслаймиз. Инсон дунёга келар экан, унинг ўз меҳрибонлари - отаси, онаси ва бошқа жигарлари бўлсин. Боқувчисиз қолиш болалик бахтидан мосуво бўлишдир. Худо ҳеч кимнинг бошига бундай кунларни солмасин!

Давлатимиз томонидан етим-есирлар ҳар томонлама ғамхўрлик қуршовида, ҳақ-ҳуқуқлари ҳимояда. Улар учун махсус таълим-тарбия муассасалари хизматда. Кийим-кечак, озиқ-овқат, ўқув қуроллари ва ҳоказолар учун ажратилаётган маблағлар қанча. Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси томонидан «Маҳрибонлик уйи тўғрисида» қабул қилинган Низом бу борадаги яна бир эзгуликдан нишона. Низомдан кўзланган мақсад нима? Меҳрибонлик уйларини бошқариш қай аҳволда? Таълимнинг қандай шакллари мавжуд? Мухбиримизнинг Халқ таълими вазирлиги интернатлар ва янги турдаги ўқув муассасалар бўлими бошлиғи Зиёвуддин Жалолиддинов билан уюштирган суҳбати шу хусусда.

— Биз илгари болалар уйлари деб атардик. Атама ўзгарибди. Шунга мувофиқ Низом ҳам Меҳрибонлик уйи тўғрисида деб номланган. Бунинг сабаби нимада?

— «Болалар уйи» деганда қандайдир тушкунлик, ғамгинлик руҳи сезиларди. Истаймизми, истамаймизми, у ерга турлича қисматлар билан бориб қолганларга нисбатан ёвқараш бор эди. Биз бу номни ўзгартириш ҳақида узоқ ўйладик, тортишувлар бўлди. Шундай бир ном топиш керак эдики, юрагимизни юмшатадиган, меҳр-мурувват уйғотадиган бўлсин! «Касалхона» дегандан кўра «шифохона» деб аташ маъқулроқ-да. «Меҳрибонлик уйлари» деганда етим болалар ва ота-онасининг раҳнамолигидан айрилган ўғил-қизларни руҳан қўллаб- қувватлаш, халқимизга хос миллий туйғу - болажонлик, саховатпешалик, олийҳимматликка алоҳида урғу сезилади. Қисқаси, бу ном ўзбекона тушунча ва қадриятлар, хислат ва таомилларга ҳар жиҳатдан монанд.

— Дастлабки болалар уйларининг ташкил бўлиши иккинчи жаҳон уруши даврига тўғри келади. Агар сир бўлмаса, ҳозир бундай муассасалар Ўзбекистонда қанча?

— Ўзбек Совет Энциклопедиясида таъкидланишича, бизда илгари, яъни урушдан аввал ҳам болалар уйлари бўлган экан. Улар «етимхона» деб аталган. Етим-есир болалар қариндош-уруғлари, ака-укалари, боболари, бувилари тарбиясида ва қарамоғида бўлишган. Уруш вақтидан бошлаб эса давлат таълим-тарбия муассасаси сифатида фаолият кўрсата бошлади. Украина, Белоруссия, Болтиқбўйи, Россия давлатларининг уруш кетаётган жойларидан бошпанасиз қолган, ота-онаси, қариндош-уруғларидан айрилган ёки уларни йўқотган болалар юртимизга кўчирилган. Халқимиз уларни бажонидил қабул қилганди.

Замона тинч, боз устига Ўзбекистон мустақил давлат бўлди, қарамликдан қутулди. Меҳр-мурувватли, оқибатли кишилар сафи кенгайиши ҳисобига 2 та болалар уйи қисқарганини қувониб таъкидламоқчиман. Тарбияланаётганларнинг сони ҳам шунга яраша 1-1,2 минг кишига камайди. Эндиликда мамлакатимиздаги 28 та меҳрибонлик уйларида 3287 нафар етим ёки ота-онасининг раҳнамолигидан маҳрум бўлганлар паноҳ топишган.

— Низомни қабул қилишдан кўзланган мақсад нима?

— Низом ўша жойда тарбияланаётганларнинг манфаатларини тўла ҳимоя қилади. Уларнинг ҳаётда ўз ўринларини топиб кетишлари, ўқишни давом эттиришлари, келгусида ишга жойлашишлари тўлиқ кафолатга олинганини бу Низом тасдиқлайди. У давлат аҳамиятига молик муҳим ҳужжатдир.

— Аччиқ тақдир учун бола айбдор эмас. Жамиятнинг кичик аъзоси мукаммал билим олиб, хушахлоқ инсон бўлиб вояга етиши керак. Шу маънода Меҳрибонлик уйларига таълимий жиҳатдан қандай ёндашилаяпти? Бу борада Низомнинг ўзига хос томонларини шарҳлаб берсангиз.

— Таълим-тарбия мураккаб, нозик жараён. Болаларнинг ёши ва таълим-тарбия олиш муддати, уларнинг билими ва хулқини баҳолаш мезонлари ҳисобга олинади. Бундан ташқари, ёзги таътилларни ўтказиш тўғрисида ва бошқа тарбиявий ишлар бевосита жойлардаги тажрибали педагогларнинг кўмаги, маҳаллададаги обрўли кишиларнинг таклифлари асосида ҳам амалга оширилади. Халқ таълими вазирлиги, хусусан, бизнинг бошқармамиз Меҳрибонлик уйлари билан доимий алоқада. 1000 га яқин болажон педагоглар бу ишга жалб қилинган. Вазирликнинг таълим вариатив турларини бойитиш, педагогика ва ўқитиш услуби соҳаларида янги технологик жараёнларни қидириб, ҳаётга тадбиқ этиш бўйича олиб бораётган ишлари эндиликда Меҳрибонлик уйларида ҳам кенг жорий қилинади. Таълим-тарбияда болаларнинг руҳий ва жисмоний жиҳатлари ҳисобга олинади. Инсонпарварлик, зиёлилик, демократик тамойиллар асосида ўқув дастурлари танланаяпти. Жисмоний ва меҳнат тарбиясини табақалашган ҳолда олиб бориш кўзда тутилган. Энг муҳими, педагог ҳам, тарбиячи ҳам ўзининг қалб тафтини, юрак хазинасини болага бера олсин, унинг юрагига ҳарорат олиб кирсин.

Тошкент шаҳридаги бир қатор Меҳрибонлик уйларида таълим-тарбиянинг илғор тажрибаси тўпланган. Чилонзор туманига қарашли Т.Милинкая, Собир Раҳимов туманидаги Х.Каримовалар директорлик қилаётган Меҳрибонлик уйларини назарда тутяпман.

— Ҳар бир Меҳрибонлик уйи таълим-тарбиянинг янги шакл ва хилларини қўллаш ҳуқуқига эга деб юқорида таъкидлаб ўтдингиз. Демак, унинг ички тартибларини белгиловчи Устави ҳам бўлиши керак. Устав олдига қўйилган асосий талаблар ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Меҳрибонлик уйининг Устави Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, «Таълим тўғрисида»ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарори билан тасдиқланган «Меҳрибонлик уйи тўғрисида»ги Низом ва шу соҳа бўйича қабул қилинган меъёрий ҳужжатлар асосида тузилади. Энг муҳими, тарбиявий ишлар дастури болаларни намунали оилада камол топаётган ўғил-қизлар сингари ахлоқий, умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашга хизмат қилади. Меҳрибонлик уйи сиёсий партиялар ва диний ташкилотлардан холидир. Низомда турли Меҳрибонлик уйларида /мактабгача ва мактаб, мактаб ёшидагилар, алоҳида шарт-шароитга муҳтож, яъни ногирон болалар/ хилма-хил дастурлар асосида болаларнинг ёши ва жисмоний хусусиятларига қараб ўзига хос тарбиявий ишлар олиб борилиши қайд этилган. Дейлик, Боёвутдаги ва Тошкент шаҳридаги Меҳрибонлик уйи нафақат муҳити, балки бошқа жиҳатлари билан ҳам тубдан фарқ қилади. Бинобарин, уларнинг Низомлари ҳам ўз ички тартиб ва имкониятларидан келиб чиқиб тузилмоғи керак. Меҳрибонлик уйлари Низом тузиб олсаларгина, изчил ва такомиллашган фаолиятга эга бўладилар.

— Суҳбатлашаверсак, гап кўп. Бироқ ҳаммасидан кўра юртимиз, элимизни осойишталикдан ҳеч нарса айирмасин. Сизга эса суҳбатингиз учун ташаккур! Соғ бўлинг!

Ҳ.ТЎЙМАНОВА суҳбатлашди.

«Маърифат» хабарлари

ДЕПУТАТНИНГ ҲИММАТИ

Қорақалпоғистон сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи, Республика Жўқорғи Кенгесининг депутати Темур Камолов ўз сайловчилари — Амударё туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги аҳолиси билан учрашган чоғида «Ким» деб аталувчи мактаб биносининг нураб қолганлигини кўрган эди. Ўшанда у янги мактаб қуриб беришга ваъда қилганди. Т. Камоловнинг шахсий ташаббуси билан бу хайрли иш тезда қўлга олинди.

— Депутатимиздан ғоят мамнунмиз,— дейди мактаб директори Ж. Болтўраев,— янги бино ертўлага ҳам эга.

— Янги бинони шу йил биринчи сентябргача фойдаланишга топширамиз,— дейди қурувчилар вакили Озод Ўринбоев,— мактабни Амударё кўчма механизациялашган колоннаси қурувчилари барпо қилишяпти.

Ғ. ЁҚУБОВ, ўз мухбиримиз.

ТАЪМИР

Қўрғонтепа туманида 48 та умумтаълим мактаби, 1 та гимназия, 1 та лицей, 25 та болалар боғчаси ва 5 та мактабдан ташқари муассасаларда таъмирлаш ишлари қизғин олиб бориляпти. Бу ишда уларга оталиқ ташкилотлари ҳамкору мададкор.

Таъмирлаш ишларининг бориши юзасидан туман таълим муассасалари базасида кўргазмали семинар ўтказилди. Қатнашчилар мактаблар ва болалар боғчаларида олиб борилаётган ишлардан, ҳокимлик томонидан кўрсатилаётган ғамхўрликдан қониқиш ҳосил қилдилар.

Туманда таълим муассасаларини таъмирлашни тезда тугаллаш мўлжалланмоқда.

А. МАҚСУДОВ, Андижон вилояти.

«МУРАББИЙ» ПАРВОЗ ЭТАДИ

Сурхондарё вилоят халқ таълими бошқармаси ташаббуси билан ташкил этилган «Мураббий» газетасининг 4-сони ҳам босмадан чиқди. Газета Денов шаҳар босмахонасида 4 минг нусхада чиройли расмлар билан офсет усулида босилаётир.

Ойига икки марта чоп этилаётган «Мураббий»нинг чиқиши зиёлилар ҳаётида қувончли воқеадир. Чунки бу уларнинг ўз минбарлари.

Н. ТЎРАЕВ, Ўзбекистон журналистлари уюшмаси аъзоси.

ТАДБИРКОРЛИК

1993 — 94 ўқув йилида мактаб ер участкасига пиёз экиб 33 миллион сўм(купон) даромад олган эдик. Педагогика кенгашининг қарорига кўра, бу маблағ таълим-тарбия ишига сарфланди.

Яхши анъаналар ривожланиши керак. Юқори натижага эришган ўқитувчилар бизда рағбатлантирилади. Шу ўқув йилининг биринчи ярмида 3 нафар бошланғич синф ўқитувчиси пул мукофотлари олди. Вилоят фанлар олимпиадасида иштирок этганларга ҳам 1000 — 2000 сўм миқдорида пул мукофотлари беряпмиз.

Масаланинг моддий томони ҳамиша барчани қизиқтиради. Жамғармамиздаги маблағни жой-жойига сарфласак, бу ўз мевасини беради. Ҳозир мактабимиз участкасида 7 минг туп терак кўчати бор. 70 сотих ерга пиёз экилган. 20 метр ерга лимонарий қурилмоқчи. Буларнинг барчаси тадбиркорлик, даромад манба.

Т. БОЛТАЕВ, Денов туманидаги 6-ўрта мактаб илмий бўлим мудири.

Таълим ва бозор иқтисоди

ТАЖРИБА САБОҚЛАРИ

Ёш авлод — жамиятнинг келажаги. Уларга етарли билим бериш халқимиз эртаси учун қайғуриш демакдир. Бу ўринда, айниқса, мустақил давлатимиз келажагини етук кадрлар билан таъминлаш учун мактабларда иқтисодий фанлар ва чет тилларини ўқитишни кучайтиришимиз, ўғил-қизларга компьютер ҳақида мунтазам маълумот беришимиз зарур.

Иқтисодиётимизнинг назарий асоси республикамиз Президенти И. А. Каримов раҳбарлигида пухта ва пишиқ, аниқ ва равшан ишлаб чиқилди. Бизнинг вазифамиз эса уни ҳаётга тадбиқ этишдан иборатдир. Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан кўплаб муаммолар вужудга кела бошладики, бунинг асосий сабабларидан бири иқтисодий савиямизнинг давр талаби даражасида эмаслиги, бозор қонунларини билмаслигимиз ва тушунмаслигимиздандир. Масаланинг яна бир жиҳати эса — эски тоталитар тузум давридаги психологиянинг одамлар онгида ҳамон ҳукмронлигида деб биламан. Шундай экан, биз асосий эътиборни ёш авлодни иқтисодий билимлар билан қуроллантиришга қаратсак, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Республикамизда моддий бойликларнинг барчаси мавжуд. Биз эртага улар кимнинг қўлида қолишини ҳам ўйлашимиз керак. Зеро, буюк Темур авлодларини ишбилармон, тадбиркор қилиб тарбиялаш бизнинг авлод зиммасидаги муқаддас ишдир. Зотан, иқтисодий савия ҳар қандай мутахассиснинг эркин ишлаши учун асос бўлади. Бу фикрларни бирма-бир хаёлимдан ўтказар эканман, ўқувчиларга бошланғич иқтисодий билим беришни ўрта мактаблардан бошлаш лозим, деган қарорга келдим. Ниҳоят шу таклиф билан Жомбой тумани халқ таълими бўлими мудири О. Холжигитовга мурожаат қилдим. У киши бу ташаббусни ёқлаб, тажрибани тумандаги 51-ўрта мактабда синаб кўришни тавсия этди.

1993 йилдан бошлаб мазкур мактабнинг 10-11-синфларида иқтисодиёт назариясини ўқитишни йўлга қўйдим. Предметнинг асосий вазифаси — ўқувчиларга иқтисод ҳақида умумий маълумот бериш, унинг асосий қонунлари тўғрисида тушунчалар ҳосил қилиш эди.

Меҳнатларимиз зое кетмади. 1994 йилда мактабимизни битирган 3 нафар ўқувчи тест синовлари асосида Тошкент давлат иқтисодиёт университетига қабул қилинди. Бунда, албатта, мактаб жамоасининг ҳам алоҳида ҳиссаси борлигини таъкидламоқчиман.

Пировардида яна шундай фикрга келдимки, жамиятимизда онгли ёшлар қанчалик кўп бўлса, унинг тараққиёти ҳам шунчалик юксак бўлади. Биз баъзиларга ўхшаб ўзини ишбилармон дегувчи «чайқовчи тадбиркор»ларни эмас, Ватан истиқболи учун қайғурадиган, миллат шаънини Муқаддас билгувчи ишбилармон тадбиркорларни тарбиялашимиз зарур.

Ҳозирги кунда халқимиз бозор иқтисодиёти моҳиятини тўла тушуниб етганича йўқ. Кўпчилик қўшма корхона, фирмаларни мўмай пул топишнинг воситаси деб билмоқда. Аслида эса бу катта ақл ва меҳнат талаб қиладиган жараёндир. Назаримда «Иқтисодий назария» фанини ўрта мактабларга мустақил фан сифатида киритишнинг фурсати етди. Чунончи, бозор иқтисоди ҳақидаги фикрларни ўқувчилар онгига сингдиришимиз бугуннинг талабидир. Бу янги фан ўқув дастурига киритилса, ўйлайманки, натижалар ёмон бўлмайди. Бунга ишончим комил. Негаки, ўтказган тажрибаларим шундай хулоса чиқаришимга асос бўлди.

Мусаввар ТОШЕВА, Жомбой туманидаги 51-ўрта мактаб ўқитувчиси.

КЎРИБ КЎНГИЛ ЯЙРАЙДИ

ёки мактаб қиёфасига чизгилар

Мустақилликнинг ҳозирги босқичида халқ таълими тизими олдига ёшларни маънавий-ахлоқий мукаммал, юксак одоб-ахлоқли ва маърифатли кишилар қилиб тарбиялаш вазифаси қўйилмоқда. Бу муҳим ва долзарб масала дарслар, синфдан ташқари ишлар ҳамда тадбирлар жараёнида ҳал қилинади. Бу нуқтаи назардан қараганда Тошкент шаҳридаги Сирғали тумани мактабларининг амалий фаолиятлари диққатга сазовордир. Мактаблардаги таълим-тарбия масалалари тўғрисида гап кетганда, туман халқ таълими бўлими мудири Тўлқин Султонов 284-мактаб ҳақида тўлқинланиб гапирди.

Мудир билан самимий суҳбатдан сўнг Наврўз кунларида ушбу илм масканида бўлдик. Мана орадан ойлар ўтган бўлса-да ўша кунлардаги мактабдан олинган таассуротлар ҳамон хаёлни тарк этмайди... Мактаб йўлакларида, синфхоналарда, фан хоналарида турфа гуллар. Ҳаммаёқ озода, нафосат шавқи билан йўғрилган, синфхоналар нозик дид билан жиҳозланган. Қисқаси мактабга кириб борган кишининг баҳри-дили очилиб кетади.

Кутубхона эса доимо ўқувчиларга гавжум. Мудира Бахтигул Бакиеванинг қўли-қўлига тегмайди. У китоб тарқатади, китоб қатида гўё зиё таратади. Кутубхона ўқувчиларни дарсликлар, ўқув-методик қўлланмалари билан таъминлашга муваффақ бўлган. Мактаб ва кутубхонанинг ташкил қилинганига узоқ давр бўлмаган бўлса-да, Б. Бакиева 3000 нусхадан ортиқ турли жанрдаги бадиий адабиётларни йиғган. Тўғриси, уларнинг бир қисми шахсий ҳисобидан.

Кутубхонанинг бир бурчагига мустақиллик ғоялари ва мафкурасини акс эттирувчи китоблар, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов асарлари тартиб билан қўйилган. Ўзбекистон Республикасининг мадҳияси матнини ёдлаш ва уни куйлаш бўйича ўқувчилар ўртасида тез-тез кўрик-танловлар ўтказилиши қувонарли ва муштарак тадбирдир. Қолаверса, мустақилликнинг туб моҳиятини ва вазифаларни тушунтириш, тарғиб қилиш мақсадида таниқли шоир ва ёзувчилар билан учрашув кечалари ўтказиб турилади. Айниқса, мактаб жамоаси Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди ТЎхтабоев билан бўлиб ўтган учрашувни ҳали-ҳанузгача тўлқинланиб эслашади.

Кейинги вақтларда болалар ва ўсмирлар содир қилаётган ножўя хатти-ҳаракатлар олдини олиш ва бартараф этиш муаммоси кўндаланг қўйилмоқдаки, бу мустақилликни мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этади. Шу зурурий масалани ҳал қилишда болаларнинг бўш вақтини тўғри ташкил қилиш асосий омилдир. Мактабда, айниқса, шу ишни бажариш борасида анча қизиқарли тадбирлар ўтказиш йўлга қўйилган. Фаолият кўрсатиб турган 40 га яқин турли фанлар бўйича тўгараклар, ўғил болаларнинг «Қарсак» ёш доирачилар ҳамда «Баҳор ғунчалари» ашула ва рақс дасталари бу борада муҳим аҳамият касб этаётир.

Нафосат (эстетик) тарбиясини тўғри ташкил этишда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Учқун Алимуҳамедов раҳбарлик қилаётган «Қарсак», М. Турғунбоева номидаги жумҳурият «Баҳор» ашула ва рақс ансамблининг истеъдодли раққосаси Малика Алимуҳамедова бошқараётган «Баҳор ғунчалари» тўгараклари фаолиятлари диққатга сазовор.

— Мактаб маъмурияти,— дейди Малика, — ўқувчиларни дастага жалб қилишда катта ёрдам берди. Ёшлар ўртасида шундай истеъдодлар борки, улар профессионал раққосалардан кам эмас. Бу менда қизиқиб ишлаш учун илҳом уйғотади. Бирор кеча ёхуд эрталик дастамиз иштирокисиз ўтмайди.

Фан хоналари (кабинетлари) фаолияти таълим-тарбия ишларининг янада такомиллашувида яхши ва самарали омил бўлиб хизмат қилмоқда. Ўқувчиларнинг барча фанлар бўйича олимпиадаларга пухта тайёрланиши учун ўша хоналар муҳим рол ўйнайди. Натижада, ҳар йили 35-40 ўқувчи туман ва шаҳар олимпиадаларида фахрли ўринларни эгаллашади. Бизнингча, бу битта мактаб учун жуда катта натижа, бошқача айтганда, таълим-тарбиянинг равшан кўзгусидир.

— Юқори синф ўқувчиларининг одоб-ахлоқи ва билими учун, — деди бошланғич ўзбек синфлари бўйича илмий бўлим мудираси Ҳ. Шерзодова, — асосан, 1-3-синфларда катта кўламдаги ишлар олиб борилади. Н. Шоҳназарова, Г. Маматова, Л. Абдужалилова, Л. Б. Подмосковная сингари қатор ўқитувчилар ижодкорлик билан, бугунги кун талаблари асосида ишламоқдалар.

— Мактабимизни бошқаришнинг ўзига хос қийинчиликлари борлигини яширолмайман,— деди директор Нина Нерсесовна Мкрдумян,— таълим мактабимизда ҳам ўзбек, ҳам рус тилларида олиб борилади. Қолаверса, бизда уч минг ўқувчига 110 ўқитувчи таълим-тарбия беради. Тарбия ишлари тўғри ва мустаҳкам ташкил қилинса, ўқиш-ўқитиш кўнгилдагидек бўлади. Шунинг учун таълим билан бир қаторда тарбияга алоҳида эътибор берамиз. Тарбия фаолиятимиз асосан миллий қадриятларни, урф-одатларни ҳурмат қилишга қаратилган.

Директор тарбия тўғрисида қисқагина гапирди-ю, аслида амалга оширилаётган ишлар кўлами кенг. Рус синфларида ўзбек тилини ўргатишга эътибор кучли. Тажрибали ўқитувчилар жалб қилинган. «Жонли тил» кўрик танловлари тез-тез ўтказиб турилади. Байналмилал тарбияга эътибор катта. Яна бир нарса қувонарлики, Оврўпа миллатига хос ўқитувчилар доимий равишда тилни мукаммалроқ ўрганиш учун ўзбек тили дарсларида иштирок этишади. Худди ўқувчилардек дарсларга тайёрланиб, уй вазифаларини бажариб келишади.

Иқтисодий ислоҳотлар, бозор иқтисодига босқичма-босқич ўтиш каби муҳим масалалар мактаб маъмурияти диққат марказида турибди. Иқтисод фани бўйича ихтисослаштирилган махсус синф ташкил қилинган. Унга Тошкент халқ хўжалиги институти катта ўқитувчиларидан Д. Муҳитдинов, Т. Аҳмедов кабилар масъулдирлар. Дарсда ўтилган мавзулар ишбилармонлар ва тадбиркорлар фаолиятини акс эттирувчи турли тадбирлар, ўйинлар, мунозара-баҳсларда мустаҳкамланади. Шу ишларни уюштиришда ва тўғри йўлга қўйишда юртбошимизнинг асарларида илгари сурилган ғоялар, шунингдек ислоҳотларнинг беш тамойили асосий қўлланма вазифасини ўтамоқда.

Хуллас, мактаб жамоаси маънавий-ахлоқий тарбия мустақилликни мустаҳкамлашнинг асосий негизи эканини яхши тушунади.

Сафо ОЧИЛ.

Бугун мактабда

КЎРСАТКИЧЛАР ЯХШИ

Оқолтин туманидаги А. Ҳусанов номли 8-ўрта мактаб директори Улуғбек Саидалиев изланувчан ва тиришқоқ раҳбарлардан. Улуғбек ака биз билан бўлган суҳбатда мактабнинг бугунги ҳаёти ҳақида сўзлаб берди.

— Кеча 9-синф ўқувчиларидан алгебра фани бўйича имтиҳон олгандик. Болалар имтиҳонни янгича услубда, ҳар бири биттадан билет олиб 4 соат давомида жавоб ёзиб топширишди. Имтиҳон олишда математика ўқитувчилари Саҳоб Исмоилов, Абдукарим Қувондиқовлар жонбозлик кўрсатдилар. Мана, бугун натижалари билан танишиб чиқаяпмиз. Айтиш мумкинки, кўрсаткичлар яхши. Ўқувчиларимиздан Фарҳод Хайруллаев, Шуҳрат Худойқулов, Наргиза Қўшматова, Моҳира Латипова, Ёлқин Уролов, Дониёр Исмоиловлар имтиҳонда аълога жавоб беришган.

— Улуғбек ака, маълумки, ҳозир ҳамма мактабларда таъмирлаш ишлари кетяпти. Бу борада мактабларингизда нималар қилинмоқда?

— Фан кабинетларида бу ишлар якунланиш арафасида. Мактабни тўла таъмирлашни оталиқ ташкилотимиз — Бобур номли ширкатлар уюшмаси, қолаверса, ўқитувчилар, ота-оналар ва ўқувчилар биргаликда давом эттиряпмиз.

— Қуйи синф ўқувчиларининг ёзги дам олиши қандай кечаяпти?

— 30 нафар ўқувчининг лагерда дам олишини уюштирдик. Бундан ташқари мактабимиз қошида ташкил этилган соғломлаштириш марказида ҳам 25 нафар бола дам олмоқда.

Умуман айтганда, туман мактаблари ичида барча соҳаларда олдингилар сафида бўлишига ҳаракат қилаяпмиз.

Суҳбатдош Икром БЎРИБОЕВ.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад — 75 ёшда

НУРЛИ УФҚ

У болалик йилларидаёқ Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор ижодидан таъсирланиб ҳикоялар машқ қила бошлади. Узлуксиз меҳнат, ўқиш-ўрганиш, машқ қилиш натижаси ўлароқ илк ҳикоялари дунёга келди ва устозлар назарига тушди. 60 йилдирки, у тинимсиз ижод қилади.

Саид Аҳмаднинг 50 дан ортиқ китоби нашр қилинган.

Аввалига ҳикоячиликда қаламини чархлаган Саид Аҳмад кейинчалик йирик асарларга ҳам қўл ура бошлади. «Уфқ» трилогияси кенг китобхонлар томонидан қизғин кутиб олинди. Трилогия жуда кўп тилларга таржима қилиниб, хориждаги китобхонларга ҳам манзур бўди.

Саид Аҳмаднинг романлари, қиссаю ҳикоялари кирмаган хонадон йўқ.

Бугунги кунда ҳажвчилик байроғи Саид Аҳмаднинг қўлида. У ўз шогирдлари билан адабиётнинг бу қувноқ соҳаси ривожига катта ҳисса қўшиб келмоқда.

Кейинги йигирма йил мобайнида у драматургия ва кинодраматургия соҳасида ҳам баракали ижод қилмоқда. «Келинлар қўзғолони», «Куёв» комедиялари кўп йиллардан бери саҳналардан тушмай намойиш қилинмоқда. Бу комедиялар мамлакатимиз ташқарисида ҳам кўпчиликка маълум. Улар хориждаги атоқли театрларнинг доимий репертуаридан ўрин олган. «Муҳаббат можароси», Тўйлар муборак», «Куёв» фильмлари жуда машҳурдир. Айниқса, «Келинлар қўзғолони» бадиий фильми жаҳоннинг деярли ҳамма мамлакатлари экранларида муваффақият билан намойиш қилинди.

Ўзининг 75 ёшини нишонлаш арафасида Саид Аҳмад «Уфқ» романи асосида драма ёзди. Бу асар Ҳамза номли академик театрда маҳорат билан саҳналаштирилди.

Саид Аҳмад адабиёт, санъат ва журналистика соҳасидаги хизматлари учун бир неча орден ва медаллар билан мукофотланган, Давлат мукофоти лауреати. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад муборак тўйи арафасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига биноан «Дўстлик» ордени билан тақдирланди.

Саида ЗУННУНОВА

СЕН ҲАМ ШУНДАЙМИДИНГ...

Бир вақтлар ўлтириб ўйлардим гоҳи:
Қизиқ, ким бўларкин умр йўлдошим.
Кўнглим, ҳисларимни англармикан у,
Койитиб тўкмасми кўзимдан ёшим.

Билмасдим ким ўзи ва яшар қайда,
Лекин ҳурматини сақлар эди дил.
Ёнимда сезардим уни ҳар жойда,
Ўйлардим кўзига боқсам деб дадил.

Сен ҳам шундаймидинг, айт-чи, азизим,
Севганмидинг мени кўрмасдан туриб.
Сувлар ёқасида хаёл суриб жим,
Излармидинг мени боғларда юриб.

Гулларга шивирлаб ишқинг, сирингни,
Вафо, садоқатдан сурганмисан ўй?
Йўқса, мақтамагин менга кўнглингни,
Йўқса, муҳаббатдан гапирмаёқ қўй!

1957

АДИБ ЁНИДА

«КИЧИК ШУМЛИКЛАР»ДАН

ТАРИХНИ ЎРГАНИШ

Паррандалардан энг кам уйқуси — хўроз. Ёзувчилардан — Саид Аҳмад! Фарқи шуки, хўроз ўзининг қўндоғида туриб қичқиради, Саид Аҳмад ака тепангга келиб жаврайди.

Бир гал Асакада меҳмон бўлдик. Аллақайси колхоз боғида ярим кечагача гурунглашиб ўтирдик. Кунбўйи йўл юриб чарчаган эдик. Учта калаватга қатор қилиб жой солишган экан. Эркин Воҳидов билан мен ётиб дам олдик. Саид Аҳмад ака сигарета чекиб, кафтдек радиосини эшитиб ўтираверди.

Ухлаб қопман. Бир маҳал саҳарда Саид Аҳмад ака елкамга туртиб уйғотди.

— Нохуш хабар айтаётганим учун хафа бўлмайсан, болам,— деди маъюс оҳангда,— ҳозир радиоада айтди, Англия қироличасининг ити ўлиб қопти.

— Суяк-пуяк тиқилгандир-да,— дедим энсам қотиб.

Бутун дунёда таъзия эълон қилинибди,— деди Саид Аҳмад ака.— Кўнглим бузилиб кетаяпти.

— Хешлари номидан ҳамдардлик билдириб, телеграмма юборинг,— дедим-да, бошимни буркаб олдим.

Мендан иш чиқмагандан кейин Саид Аҳмад ака Эркин Воҳидовнинг бошига борди.

— Эркин, болам,— деди ғўлдираб.— Сен эсли йигитсан. Ҳар балога ақлинг етади. Боядан бери бир нарсани билолмай бошим қотаяпти. Товуқнинг чап оёғидан қилинган табака яхши бўладими, ўнг оёғиданми?

Эркин ака «эй, қўйинг-э», деган эди, оқсоқол шип-шип юриб нари кетди.

Тағин кўзим илинибди. Бир маҳал Саид Аҳмад ака иккала калавот ўртасида туриб олиб қаттиқ-қаттиқ гапира бошлади:

— Билмаганни сўраб ўрганган — олим, орланиб сўрамаган — ўзига золим, деган гап бор. Сенлар университетни битирган бўлсанг, мен ўқимаган бўлсам, сўрасам нима қипти? Мен ҳам тарихни билгим келади. Клара Цеткин нечанчи йилда туғилган?

У ёқдан Эркин ака, бу ёқдан мен норози тўнғиллаган эдик, оқосоқл «биринг — шоир, биринг ёзувчиман, деб мақтанасану илминг — капийка!» деб нари кетди.

Уйқум бутунлай ўчди. Эркин аканинг оромини бузмаслик учун нафасимни ичимга ютиб ётавердим. Ярим соатлар ўтди. Туйқус Эркин аканинг калавоти ғирчиллади.

— Ўткиржон!— деди секин,— уйғоқмисиз?

— Ҳа,— дедим.— Кўрмайсизми чолни, уйқунинг белига тепди!

Эркин ака хўрсинди.

— Ростдан ҳам Клара Цеткин нечанчи йилда туғилган эди? Боядан бери шуни ўйлаб ётибман.

Саид Аҳмад ака зипиллаб бошимизга келди.

— Мана энди бинойидек одам бўлдиларинг, болларим! Ўзимнинг туғилган йилимни билмайману, Клара Цеткининг билан нима ишим бор! Тураққолларинг! Ҳадемай тонг отади, чой иче-е-б, олди-қочди гаплардан гаплашиб ўтирамиз.

«БЕМОР» ПИЁЗ

Абдулла Қаҳҳорнинг машҳур дачаси ҳозир Саид Аҳмадники. Бу — биринчидан. Иккинчидан, дача ёзувчилар боғининг шундоқ кираверишида жойлашган. Учинчидан, Саид Аҳмад ака паловни «сайратиб» юборади. Чўнғаранинг гуручию, зайтун ёғидан қилинган ошни кўп адиблар еган. Нега деганда устоз пиширган ошини барибир битта ўзи емайди. Боққа дам олишга борган ёзувчилардан кўнгил яқинларини албатта чақириб чиқади.

Ошхўрлар жудаям ноинсоф эмас. Ошга ҳар ким баҳоли қудрат «ҳисса» қўшади. Биров тўрттагина сабзи, биров Ёзувчилар боғининг ошхонасидан олиб чиқилган бир кафтгина туз, биров бир қути гуугрт дегандек... Қолган «арзимас» харажатлар Саид Аҳмад акадан.

Кунларнинг бирида Эркин Воҳидов қўнғироқ қилиб қолди.

— Юринг, оқсоқолнинг дачасига бориб пиёздан хабар олиб келамиз.

— Қанақа пиёз?— деган эдим, тушунтирди.

Эркин ака устознинг дачасига бир эмас нақ олтита пиёз олиб борган экан. Пиёз бўлгандаям унақа-бунақаси эмас, Олтиариқнинг пиёзи!

Эркин Воҳидов, Раҳматулла Иноғомов, мен — узун-қисқа бўлиб кириб бордик. Пиёздан хабар олгани келганимизни айтдик. Устоз ош дамлади. Маълум бўлишича, бу Эркин ака билан Раҳматулла аканинг тўртинчими-бешинчи марта «пиёздан хабар олиши» экан.

Мен ҳам мазахўрак бўлиб қолдим. Текин ош кимга ёқмайди! Келаси шанба Эркин Воҳидовга қўнғироқ қилдим.

— Пиёздан хабар олиб келмаймизми?

— Иложи йўқ,— деди Эркин ака, — «пиёз операцияси» барбод бўлди.

Кейин воқеани тушунтирди. Эрталаб кўчага чиқса, дарвоза олдида чиройли лента билан ўралган қоғоз қути турган эмиш. Эркин ака ҳайрон бўлиб қутини очса, қат-қат қоғоз орасидан битта пиёз, ёнида конвертга солинган хат чиқибди. Хатда шундай сўзлар ёзилган экан: «Эркин, болам, пиёзинг уйимга кетаман деб, хархаша қилавериб юрагимни сиқиб юборди. Шунча ялинсам ҳам кўнмади. Сени қаттиқ соғинибди. Ичикиб, касал бўлиб қолди. Хафа бўлма, уч-тўрт кун табибга қаратсанг, ўзига келиб қолади. Сен пиёзингни яхшилаб даволатиб тур. Келаси ҳафта ўттиз-қирқ киши кўргани борамиз».

— Энди нима қиласиз?— десам, Эркин Воҳидов топган чорасини айтди.

— Ҳозир оқсоқолга қўнғироқ қилмоқчи бўлиб турувдим. «Пиёзнинг дарди оғир экан, шўрлик ўлиб қолди», деб қўя қоламан.

— Эсингиз жойидами?— дедим капалагим учиб.— Оқсоқол пиёзингнинг таъзиясига келдик деб, юз кишини бошлаб келса нима қиласиз?

— Буёғи ҳам бор,— деди Эркин ака ўйланиб.— Майли, бир йўлини қиларман.

Уч кундан кейин, Саид Аҳмад акага Эркин Воҳидовдан хат борибди. Хатда шундай сўзлар битилган экан.

«Устоз! Пиёзимни шунча боққанингиз учун раҳмат. Икки кунда оёққа туриб кетди, келиб овора бўлиб юрманглар. «Ёшлик — бебошлик» деб шуни айтади-да! Ҳайронман, тенгини топибдими, битта пиёз билан Олтиариққа қочиб кетди!»

Ўткир ҲОШИМОВ.

Саид Аҳмад ҳангомалари

КАМБАҒАЛ ЭКАН

Отам раҳматлик бир сафар Тошкентта келганларида устоз Неъмат Аминов билан Саид Аҳмад аканинг Дўрмондаги дала ҳовлисига бордик. Саид Аҳмад ака бир оз помидор ниҳол олиб келган экан, шуни биргалашиб экдик.

Баҳор ҳавоси илиқ бўлгани учун Саид Аҳмад ака бизни майкада кутиб олди. Майка азбаройи кўп кийилганидан анча эскириб, «ейилиб» кетибди.

Помидор ниҳолни экиш жараёнида анча-мунча ҳазил ҳангомалар бўлди. Қайтишда Саид Аҳмад ака отамга алоҳида миннатдорчилик билдириб: «Очилбой, помидор пишса закуска қилгани албатта келасиз», — деди ҳазиллашиб.

Уйга келгач отам куюниб гапириб қолди:

— Ўзимиз билган машҳур ёзувчи Саид Аҳмаднинг ҳам аҳволи чатоқ экан.

— Нега ундай деяпсиз, ота?

— Бечора жуда камбағал экан. Тузукроқ майка олишгаям пули йўқ, шекилли. Бирор магазиндан майка олиб борсак бўларкан.

— Ота, ўзи ҳақиқий ёзувчилар кийимнинг қадрига етади. Эгнидаги то йиртилиб, ҳилвираб тушиб қолмагунча кияди, — дедик отамнинг соддаликларидан кулиб.

Отам раҳматлик ўзлари камбағал бўлганлари учун ҳам Саид Аҳмад акани эски майкада кўриб, раҳми келган бўлса керак.

ҚУВЛИК ЎТМАДИ

Саид Аҳмад аканинг «Жимжитлик» романи «Шарқ юлдузи»да чоп этила бошланган кезлар. Ўша даврларда журнал бош муҳаррир ўринбосари бўлиб ишлаган таниқли адиб Мурод Муҳаммад Дўст техник муҳаррир Юсуф Абдуллаевга янги чиққан журнални Саид Аҳмад аканинг Дўрмондаги дала ҳовлисига олиб бориб беришни тайинлади.

Журнални олган Саид Аҳмад ака хурсанд бўлиб, Юсуфдан сўради:

— Шунча йўлдан овора бўлиб келибсан, раҳмат, ўзинг қаерда турасан?

— Чилонзорда.

— Ма, қайтишда йўл кира қиласан, болам, — деб Саид Аҳмад ака унга 15 сўм берибди. Энди ўша даврларда 15 сўмнинг қадри анча баланд эди.

Юсуф ҳам анчагина шум йигит. Иккинчи марта журнал олиб борганида Саид Аҳмад ака кўпроқ пул берадими деб, бу сафар «Қуйлиқда тураман» дебди.

— Чакки қилибсан, болам. Журнал чиққунча Чилонзорда туриб турсанг бўларди, — деб Саид Аҳмад ака барибир 15 сўм берибди.

ҒАФУР ҒУЛОМНИНГ ДЎППИСИ

Шу кунларда Саид Аҳмад аканинг 75 йиллиги қизғин нишонланяпти. Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри ёнидаги кафеда берилган зиёфатда Саид Аҳмад акани Ғафур Ғуломнинг қизлари Олмос опа қутлаб шундай деди:

— Сиз Ғафур Ғуломлар хонадони учун фарзанд ҳисобланасиз. Гўё туғишган акамиздай бўлиб кетгансиз... Адамнинг бисотларидан қолган ушбу дўппини Сизга совға қилиб олиб келдим. Илоё, адамнинг қолган умрини ҳам Сизга берган бўлсин!

Олмос опа Саид Аҳмад акага дўппи кийдириб, елкасига тўн билан белбоғ ташлади. Шунда ҳозиржавоб Саид Аҳмад аканинг ҳазилкашлиги тутиб:

— Қизим, отангдан пул-мул қолмаганмиди? — деди.

Ашурали ЖЎРАЕВ.

Эҳтиром кечаси

Алишер Навоий номидаги катта опера ва балет театри биносида мўйсафид ёзувчимиз Саид Аҳмаднинг 75 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига кўра ёзувчига «Дўстлик» орденини Ўзбекистон Республикаси давлат маслаҳатчиси Хайрулла Жўраев топширди.

Кечада Қозоғистон, Тожикистон ва бошқа республикалардан келган меҳмонлар, ёзувчининг шогирдлари Саид Аҳмад ижоди ва фаолияти ҳақида гапирдилар. Шунингдек, республикамизнинг турли вилоятларидан ҳам меҳмонлар келиб ёзучимизга дил сўзларини изҳор этдилар.

Ўзбекистон халқ артистлари Камолиддин Раҳимов, Фарруҳ Зокиров ва «Ялла» гуруҳи, Ғуломжон Ёқубов, шунингдек, машҳур қизиқчилар Ҳожибой Тожибоев, Мирза Холмедов, «Баҳор» ашула ва рақс ансамбли давранi қизитиб турдилар. Саид Аҳмаднинг «Уфқ» романи асосидаги спектаклдан бир парча намойиш этилди.

Мухбиримиз.

Маънавий мерос

МИЛЛИЙ ТАЪЛИМНИНГ ТАМАЛ ТОШЛАРИ

Ҳар қандай даҳо ҳам муаллимдан таълим олган, деганда Шокиржон Раҳимий миллий онгнинг мантиқий индаллосидан келиб чиққан эди. Жаҳон қойил қолган олиму фузалоларимиз, мутафаккиру даҳоларимиз ҳам муаллимдан сабоқ олгандир... Шу маънода истиқлол туфайли янгича маънода ислоҳ бўлаётган маорифимиз тизимида таълимни миллийлаштириш, тарихий тамойилларга, миллий қадриятларга эътиборни кучайтириш юзасидан педагог ва олимларимиз турлича фикрлар айтишмоқда. Таҳлил этадиган бўлсак, мунозаратала6 фикрлар жуда кўплаб учрайди.

Инқилоб деб аталувчи хунрезликдан олдин ва Шўро ўрнатилгандан кейинги ўн йилликлар онларида ўзбек миллий маорифида таълимнинг баъзи масалалари таҳлили шуни кўрсатадики, Маҳмудхўжа Беҳбудий, Мунаввар Қори, Ашурали Зоҳирий, Фитрат, Элбек, Шокиржон Раҳимий каби улуғ педагог олимларимизнинг миллий таълим, бола тарбияси, ахлоқ-одоб ва қадриятлар хусусидаги ҳам илмий, ҳам методик, ҳам бадиий ижодга доир асарлари, дарслик ва қўлланмалари, мақолалари бугунги кунда қайта тикланишни талаб этмоқда.

Чунончи, таълимнинг янгича, миллийлик қобиғида берилиши лозимлиги ва бошқа ижтимоий муаммоларга қарата ёзилган ва 1911 йилда чоп этилган Маҳмудхўжа Беҳбудийнинг «Падаркуш» ёхуд ўқимаган боланинг ҳоли» номидаги 3 парда 4 кўринишли миллий руҳдаги фожиаси, Туркистон ҳудуди жуғрофиясини асос қилиб олган ўзбек мактабларининг 3 ва 4-синфлари учун Мунаввар Қори томонидан ёзилган ва 1917 йили босилиб чиққан «Ер юзи» номидаги география дарслиги, бошланғич синфлар учун тузилиб, 1918 йили Ашурали Зоҳирий томонидан чоп эттирилган «Она тили» дарслиги, араб ва лотин ёзувида битилган ва атоқли педагог олим Шокиржон Раҳимий томонидан чоп эттирилган миллий руҳдаги «Совға» (1921) ва шу олимнинг миллий педагогикамиз тарихига бағишланган, 1923 йилда «Туркдавнашр»да чоп этилган «Узбек маорифининг ўтмишидаги ва ҳозирги ҳоли» методик-илмий китоби, 1925—1927 йилларда Фитрат томонидан тузилиб чоп эттирилган бошланғич мактаблар учун «Ўзбек тили қоидалари тўғрисида бир тажриба» морфология ва синтаксис китоблари, қолаверса, Элбекнинг бошланғич мактаб она тили ўқитувчилари учун методик маслаҳат руҳидаги «Бошланғич мактабда она тили» (1923) китобларини қайта чоп эттириш ва булардаги ибратли қарашларни олиб, ҳозирги замон мактабларимиз руҳига сингдириш лозим. Биз ўтмиш маорифининг кўпроқ ахлоқ-одоб, иффат ва ихлос бобидаги, ўқитишнинг ташкилий томонларидаги ибратли қирраларини олмоғимиз даркор.

Ҳозирги педагогларимизнинг ўтмиш муаллимларимиз фаолиятларини ва ижодиётларини ~~дуруст билма~~сликлари сир эмас. Қаранг, Ш. Раҳимийнинг 1929 йилда «Маориф ва ўқитғувчи» журналининг 6-сонида «Ўқитувчиларнинг маълумотини ошириш» сарлавҳасидаги мақоласида нималар дейилибди: «Ҳар бир муаллим энг аввало жамиятни ўргансун, ... Табиатни билсун,.. Риёзиётни тушунсун... Бадан тарбия ва нафис санъатни билиш шартдур. Иймон тарбиясини эгалласун. Ана ўшанда ўқитувчи болани кўнгилдагидек тарбиялайдур ва билим берадур».

Аллома айтган ва муаллимлар олдига қўйган бундай умуминсоний ва миллий педагогик талаблар ҳозирги замон маорифимиз учун ҳам долзарбдир.

Жадидчилик ҳаракатида дастлаб диний таълимотнинг эскича хурофий томонларини ислоҳ қилиш, мусулмонларга оврўпоча таълим беришга интилиш ётарди. Бу ҳаракат Туркистонда капиталистик муносабатларнинг шаклланиши таъсирида маҳаллий халқларнинг ижтимоий- сиёсий ва маданий ҳаётидаги ўзгаришларни, халқнинг маърифат ва янгилик томон интилаётганлигини ўзида акс эттирди. Бу ҳаракат асосан матбуотда, маориф қаърида ўз изини қолдира бошлади.

Туркистонда савдо-сотиқнинг ривожланиши билан саноат ва тижорат ишларини бошқаришга саводхон кадрлар деярли йўқлиги учун уларга бўлган ижтимоий зарурат сезила бошлаган эди. Шу боис М. Беҳбудий, Мунаввар Қори, Ҳамза, А. Зоҳирий, Ш. Раҳимий каби буюк педагоглар ҳаракати ила Туркистон халқлари ҳаётидаги бу саводсизлик бўҳронини йўқотиш мақсадида таълим тизимидаги эскича фақат хурофий дарслар ўқитилишининг қисқартирилиши ҳисобига болаларнинг саводини чиқариш учун дунёвий илмлар — арифметика-ҳисоб, табиийт, жуғрофия, мантиқ каби фанлар ҳам ўқитила бошланди.

Иккинчи босқич мактаблар дастурларида эса ҳандаса ва ҳикмат фанларини ўқитиш ўз навбатида М. Беҳбудий ва Мунаввар Қори томонидан киритилган, Туркистон болаларини янгича таълим жараёнига боғлаш орқали уларга сиёсий ва ижтимоий воқеликни тушунтириш мақсад қилиб қўйилган эди. Шу боис жадидлар янги мактабларни кўпайтиришга эътиборни кучайтирдилар, таълим тизимига диний қадриятлар билан боғлиқ ўқитилишлар билан муштарак ҳолда турли дунёвий фанларни ўқитишни маорифнинг асосий вазифаларидан бири қаторига киритдилар.

Туркистонда биринчилардан бўлиб 1914—1915 ўқув йилидан бошлаб Маҳмудхужа Меҳбудий ва Мунаввар Қори, А. Авлоний ҳамда Ҳамза ташаббуслари билан Фарғона, Самарқанд, Тошкент, Бухоро каби жойларда таҳсил муддати 4 йил ва 1-босқич деб аталган жадид мактаблари сирасига 2-босқичли таълим системаси ҳам жорий этилди. Бу системадаги мактабларни Маҳмудхўжа Беҳбудий «Намуна» мактаби деб этади. «Намуна» мактаблари иккига ажралиб, буларнинг 1-босқичи бошланғич, иккинчи босқичи — юқори синфлар, яъни 5—7-синфлар деб юритилган.

Жадидчилик ҳаракатининг атоқли арбоби Маҳмудхўжа Беҳбудий қарашларида миллий маориф таълимининг негизида дунёни илмий тушуниш билан бирга диний қарашларни эътибордан четда қолдирмаслик ғоялари ётарди.

Халқ таълимида жадидчиликнинг пайдо бўлиши ва унинг кўп йиллар яшаб келишида энг аввало, матбуотнинг роли ягона ва бениҳоя бўлганлигини юқорида тилган олган эдик. Бу ҳақда, яъни ўзимизда пайдо бўлган матбуотдан ташқари кўпроқ чет эллардан илғор фикрли матбуотнинг кириб келиши катта омил бўлганлигини атоқли педагог Шокиржон Раҳимий томонидан 1923 йилдаёқ айтилган эди: «Туркистонга ёлғуз ички Русиядан эмас, Туркиядан, ҳатто Эрондан ва Афғон тарафларидан зўр фикрлик матбуот кира бошлади...

Тошкентда чиқғон «Тараққий», «Шуҳрат», «Хуршид», «Осиё», «Садои Туркистон», Самарқандда чиқғон «Самарқанд», «Ойина», Бухорода чиқғон «Бухорои шариф», «Турон», Хўқандда чиқғон «Садои Фарғона», «Эл байроғи» газеталари шул эл орасида чиқиб, эски ҳукуматнинг зулмига ва жаҳолатига қарши кўринган шуъла ва аланга эди...» («Ўзбек маорифининг ўтмишдаги ва ҳозирги ҳоли» Тошкент 1923 йил, 6-бет.).

Жадидчиликнинг жанговар йўли, Шокиржон Раҳимий таъбири билан айтганда, «зўр бир ўт дарёсини вужудга келтирмай туриб», уни сўндириш учун тиш-тирноқлари билан курашувчи қора юраклар бош кўтардилар. Бундан мақсад — янги фикрлар дарёсининг ўз ўзани бўйлаб ҳаракатини бўғизлаб ташлаш ва бу совуқ юриш билан жадидчиликни барбод қилмак йўлида баҳона қидира бошладилар, ва ниҳоят, «Туркистон халқининг эзмак ва барбод қилмоқ учун тиш-тирноқлари билан тиришувчи хоинлар бу ғазиталарнинг кўбларин, бири орқасидан, арзимаган баҳоналар билан тўхтатиб турдилар».

Ана шу йўллар билан чоризм гумашталари миллий маорифдаги жадидчилик ҳаракатларига тўғон ташлай бошладилар. Бу билан тафаккур қобилияти тобора уйғонаётган халқимизни саводсиз қолдириш, шу йўл билан уларни умрбод мутеликка гирифтор қилиш кўзда тутилган эди.

«Лекин, — деб ўз фикрини давом эттирган эди Ш. Раҳимий, — жуда ози (мактабларнинг — Ҳ. У.) моддий ёғининг етишмаслигидан тўхталди. Эл маорифига хизмат қилиш имкон ҳаржида бўлганлиги учун маорифга хизмат мактаб матбуот воситаси билан, иш йўли билан бўлди. Бошлаб Самарқандда, сўнгра Тошкентда, Хўқандда, сўнгра секин-секин Туркистоннинг бошқа шаҳарларида бирлаб, иккилаб янги усулда мактаблар очила бошлади... Бу мактабларда фанлардан: ўқув, ёзув, ҳисоб, жуғрофияга яхши диққат қилинур эди».

Хулоса шулки, жумҳуриятда халқ таълими системасида кетаётган ҳозирги ислоҳотлар жараёнида доноларимизнинг миллий мактаблар ва миллий тарбия соҳасидаги, шунингдек, ўқиш-ўқитишнинг илмий-услубий томонларидаги арзигулик томонларини имкон қадар дарслик ва қўлланмаларимизни яратишда фойдалансак ана шу асосда миллий таълимни талаблар даражасига кўтаришимиз ва таълим мазмундорлигини оширишимиз мумкин. Миллий педагогикамизда ҳали ўрганилмаган ва қўл урилмаган муаммолар тўлиб-тошиб ётибди, айниқса, маорифда жадидчилик ҳаракати махсус илмий-текширишни тақозо қилади.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
филология фанлари номзоди.

ТошДУнинг 75 йиллигига

ИЛМГА ТАШНА ҚАЛБЛАР

...Тангадек офтоб тушмайдиган Инқилоб (ҳозирги Амир Темур) хиёбонига жойлашган дорилфунун тил ва адабиёт факультети имтиҳон топшираётган йигит-қизлар билан гавжум эди. Жиддий чеҳрасидан ҳаяжонланаётгани сезилиб турган 16 ёшли медалист қиз сўнгги имтиҳон баҳосини эшитиб қушдек учиб чиқди...

Ўшанда профессор Озод Шарофиддинов кириш имтиҳони олганди. Талабалар ичида ёлғиз қизил нимчалари ўзига ярашиб тушган бухоролик қиз аъло баҳо олди. У — ҳозирда республикамиздаги хотин-қизлар журнали «Саодат»нинг муҳаррири бўлиб ишлаётган Ойдин Ҳожиева эди. Мамлакатга эса 23 балл озлик қилди, қолаверса, ишлаб улгурмаганди ҳам.

Қабул комиссиясидагиларнинг «Астойдил қизиқсангизлар, сизларни кечки бўлимга қабул қиламиз», деган гапи унга қанот бўлди. Ўқиш иштиёқи тинчлик бермади. Кундузи 148-мактабда лаборантлик қилиб, кечки бўлимда таҳсил кўра бошлади. Не бахтки, шу йиллар талабалари ўзбек адабиётшунос ва тилшунос дарғаларининг сеҳрли, санъаткорона маърузаларини тинглашди.

— Йигирмадан зиёд талаба фақат «беш»га ўқирдик, — деб эслайди Мамлакат опа. — Ўша пайтлардаёқ шеър ёзардим. Дастлабки «Ўқитувчимга» деб номланган шеърим «Ўқитувчилар газетаси»да босилиб чиққанди. Мени, айниқса, домламиз Аюб Ғуломнинг санъаткорона маърузалари ром қилганди ўзига. Шеърни тушунганим, адабий-бадиий таҳлилни қалбан ҳис қилганим туфайли ҳам тил гуруҳига ўтишга қарор қилдим. Энг яқин дугоналарим Муяссар Раҳимжонова, Қутби Носирова, Ойдин Ҳожиевалар адабиёт гуруҳида қолишганига қарамай, тил илми, ўзбек тили гўзалликлари, жозибаси оҳанграбодек тортарди ўзига мени... Бешинчи курсда ўқирдим. Бир куни салобатли домламиз Аюб Ғулом: «Сен эртага иккинчи сиртқи гуруҳга дарс ўтасан», — деб қолдилар. Юрагимни ҳам қўрқув, ҳам қувонч қамраб олди. Талабаларга дарс ўтиш! Домламнинг ишончи кўнглимдаги қўрқувдан устун келди, чоғи. Мен дарс берган талабаларим орасида машҳур шоир бўлиб элга танилган Анвар Обиджон, Ҳабиб Саъдуллалар ҳам ўтиришарди.

Университет йиллари ортда қолди. Домлалари ишончидан руҳланган Мамлакат тил ва адабиёт факультетида ишга қолди. 1970 йилда Ўзбекистон фанлар Академияси Тил ва адабиёт институтининг иқтидорли олими, Яссавий юртидан келган ўзи каби илмга ташна қалб эгаси Ирисали Тошалиев билан турмуш қурди. Бирин-кетин Мамлакат опа «Ўзбек тилида аффиксал омонимия» мавзуида, Ирисали Тошалиев эса «Ўзбек тилида киритма конструкциялар» мавзуида диссертация ёқлашди. Шириншакар фарзандлари дунёга келди. Қарангки, Севара, Сарвара ва Фарҳоджонлар ҳам ота-онаси изидан боришган, уччаласи ҳам тил соҳасида изланишяпти.

Бугунги кунда олима университет филология факультетида ўзбек адабий тилидан маърузалар ўқимоқда. Маърузалари орасида «Давлат тили ва сўз ясаш муаммолари», «Ўзбек тили сўз ясалиши», «Давлат тили ва сўз қўллаш меъёрлари» каби муаммоли ихтисослик курслари, семинарлар ҳам бор. У билан ёнма-ён Ўзбекистон фанлар Академияси мухбир аъзоси, профессор Иристой Қўчқортоев, филология илми профессорлари Шавкат Раҳматуллаев, Миразиз Миртожиев, Карим Назаров сингари устозлар билан бир қаторда Зулхумор Холмонова, Муҳаббат Қурбонова, Вазира Каримжонова, Нодира Аловиддинова сингари иқтидорли олималар ҳам меҳнат қилишяпти. Бири бирига устозу шогирд бўлиб, факультет илмий кенгашларида ўзбек тилшунослигининг энг долзарб муаммоларни қизғин муҳокама қилишади. Мазкур факультет ҳозирда республикамизда тил илмининг етакчи марказига айланган, десак муболаға бўлмас. Айни шу ерда тил соҳасидаги янгиликлар жамланади, олий мактабларда тил бўйича дарс бериш даражаси ва уларга кўрсатиладиган методик тавсиялар ишлаб чиқилади.

— Ўзбек тилшунослиги фани олдида қатор муаммолар турибди, — дейди Мамлакат опа Жўрабоева. — Тилимиз давлат тили мақомини олгач, ўзбек тили ҳақидаги қонуниятлар, ўзбек тилига берилаётган баҳо давр тақозоси билан янги босқичга кўтарилди. Шу туфайли олий мактабларда ўзбек тилшунослиги бўйича ўқитилаётган, барча фанлар, хусусан, ҳозирги ўзбек адабий тили, ўзбек шевашунослиги, ўзбек нутқ маданияти, ўзбек тили тарихи бўйича янги дарсликлар ва дастурлар яратиш лозим бўлади. Бугунги кунда она тилимизнинг етарлича тадқиқ қилинмаган қирраларини илмий жиҳатдан ўрганиш — қўшма сўзлар, сўз ясаш муаммолари, янги атамалар ҳосил қилишнинг қонуниятларини аниқлаш, ўзбекча сўзлар имлосини бир хилликка келтириш, мукаммал имло луғатлари яратиш, хорижликларга ўзбек тилини ўргатишнинг янгича, тезкор усулларини ишлаб чиқиш ва дарсликлар яратиш, ўзбек тили тараққиёти муаммоларини ўрганиш бўйича тадқиқот ишлари олиб боряпмиз. Ҳозирги ўзбек адабий тилининг мунозарали мавзулари бўйича мақолалар, методик кўрсатмалар, ўқув қўлланмалари ёзиш билан шуғулланяпмиз.

Мамлакат опа нафақат ўзбек ва рус гуруҳларида, балки хорижлик мутахассисларга ҳам тил ўргатиш тадоригини олган. У кишининг бевосита ёрдами туфайли Ева Добош ҳозир бемалол Ғафур Ғулом асарларини венгер тилига таржима қиляпти. Сиэтллик Шон Лайонс эса тарихий матнларни ҳам ҳеч қийналмай ўқийдиган бўлди. Яқинда Хитой элчихонаси масъул таржимони Су Фан Цю ҳам филология факультетини ўқиб тугатиб, магистр даражасини олди. Афғонистонлик Парвин Азимийнинг ўзбек тилида ёзган дипломига Мамлакат опанинг ўзи раҳбарлик қилди.

Хорижликлар билан ишлаш ўқитувчининг ҳам илмий, ҳам методик жиҳатдан дунёқараши кенгайишига ёрдам беради. Ўзбек тилини билган мутахассис ўзбек тилига оид билимларни ўз юртига олиб боради., ўзбек олимининг номи, иши, мамлакатимиз довруғи тил ўргатиш орқали оламга ёйилади. Олиманинг ўзи 10 га яқин илмий-методик ишлар, 50 дан зиёд илмий мақолалар муаллифидир. Мамлакат Жўрабоева ҳозир университет тил ва адабиёти факультети «Ўзбек тилшунослиги» кафедрасида доцентлик қилиб ёшларга тил илмидан дарс бермоқда.

1990 йилдан 1994 йилгача ўқув ишлари бўйича кундузги бўлим декан муовини бўлиб фаолият кўрсатди. Қатор йиллар университет хотин-қизлар қўмитаси аъзоси сифатида катта тарбиявий ишларни олиб боряпти.

...Мен Мамлакат опа хонадонида у билан суҳбатлашиб ўтирар эканман: «Инсон бахти нимада?» — деб ўйлардим. Оддий, дабдабалардан ҳоли хонадон. Қаршимдаги шипга қадар бўй чўзган жавонга кўз югуртираман. Саноқсиз китоб-қўлланмалар, газета-журналлар хонадон соҳибларининг қизиқишидан, ҳаёт йўлидан, салоҳиятидан бир-бирини тушуниб ягона мақсад йўлида бир оқимда сузаётганлар бахтидан ҳикоя қиларди, гўё. Ҳа, инсон бахти менимча, бир-бирини тушунишда бўлса керак ва мен бу файзли хонадонда улар тимсолида ноёб, нодир бахтнинг шоҳиди бўлиб турардим.

Замира ТЎЛАГАНОВА.

Ижодкор ўқитувчи-95

ҚУШЛАР ЮРТИДА ШЕЪРХОНЛИК

Бу юртнинг табиатини жаннатга менгзаганлар — адашмаганлар. Унинг фирдавсмонанд гўшалари одамзод ақлини лол қилиб, бир-бирлари-ла мангу гўзалликда баҳс бойлашиб ётади. Июнь ойининг 6—7-кунлари ушмундай сўлимликда машҳур гўшалардан бири — Зомин тоғларининг довруғини яна бир карра оширди. Худди шу тоғлар қўйнида Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ва Ёзувчилар уюшмаси ҳамкорликда доимий ўтказиб келаётган Республика ижодкор ўқитувчиларининг навбатдаги IV адабий анжумани бўлиб ўтди. Анжуман ибтидосида халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев лутф қилдиларким: «Зомин — энг кўп қушлар учиб келадиган жой. Бу бежиз эмас. Қушлар кўналға тутишда адашмайдилар. Шунақа файзли жой бу».

Бу гал қушларга эл бўлиб, юртимизнинг турли ҳудудларида яшовчи элликдан зиёд ижодкор ўқитувчилар Зоминга ташриф буюрдилар— нақ тоғнинг бағрида жойлашган Ўриклисой дам олиш масканида ажиб анжуман бўлиб ўтди. Ажаб. Анжуманки, кўнгилли ҳордиқ даражасига етди. Қатнашчилар кайфиятидаги кўтаринкилик чўққилар баландлиги билан бўйлашди. Илло, икки кун мобайнида, тонгги ғира-шира ёруғликдан кечки қоронғуликка довур Ўриклисойда шеърлар жаранглаб турди. Шеърларки, қушлар чуғуридай дилгир, самимий.

Бу ерда қушлар кўп сайраган, сой куйлаган, майсалар шивирлаган. Лекин шеър жаранглаmaган. Балки шунинг учундир, тоғ табиати ўзгача. Ой ўрик шохларига қўниб олиб шеър тинглаётгандай. Гирдо гирдни ғуж ўраган арчалар чўққилардан пастлаб келган айиқлар янглиғ мук тушиб мушоирага сомеъ бўлаётгандай. Ҳар нечук, тоғ айиғи анжуман «тумор»ига айланиб кетгани ҳам бежиз эмас.

«Биз бу йилги ижодкор ўқитувчилар анжуманини Жиззах вилоятида ўтказиш таклифи билан чиқдик, — дейди вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Бахтиёр Шарипов. — Таклифимиз Халқ таълими вазирлиги ва Ёзувчилар уюшмаси томонидан мамнуният билан қабул қилинди. Анжуманни Зомин тоғларида, табиат бағрида ўтказишимиз эса анжуманга байрам, сайил тусини берди. Маълум бўлдики, бундай эътиборли тадбирлар шаҳарлар марказида эмас, балки табиат қучоғида ўтказилса самарали ва сермазмун кечар экан».

Дарвоқе, Республика ижодкор ўқитувчилари IV адабий анжуманининг очилиш маросими Зомин шаҳридаги Хайрулла Боқиев номли 1-ўрта мактабда бўлиб ўтди. (Бу мактаб ўтган йили ўтказилган «Йил мактаби» вилоят танловининг ғолиби бўлган). Маросимда Жиззах вилоят ҳокими Алишер Тошкенбоев, Зомин тумани ҳокими Шуҳрат Абдуғаниев, халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев, Жиззах вилояти ҳокими муовини Ширин Чилгашев, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Бахтиёр Шарипов, пойтахтдан ташриф буюрган ижодкорлар С. Барноев, Н. Қобул, С. Ҳаким, И. Отамурод ва бошқалар сўзга чиқдилар. Нотиқлар ўқитувчиликдек азиз ва машаққатли соҳада меҳнат қилаётган янада азизроқ кишилар — ижодкор ўқитувчилар ҳақида гапирдилар. Уларга яратилиши лозим бўлган имтиёзлар, қолаверса, ушбу анжуманни юқори савияда ўтказиш ҳақида фикрлашиб олдилар. Шундан сўнг наср, назм, болалар адабиёти ва миллий адабиётлар шўъбаларида анжуман қатнашчиларининг асарлари атрофлича таҳлил этилди. Улардаги ютуқлар ва камчиликлар ўз ҳаққоний баҳосини олди.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан келган таниқли адиблар Маъруф Жалил, Икром Отамурод, Саъдулла Ҳаким, Сафар Барноев, Раҳимжон Отаев, Муҳаммад Салом, Сафтар Нўғаев, Мирзапўлат Тошпўлатов, Собир Ўнар, Мурод Абдуллаевлардан иборат гуруҳ турли шўъбаларда анжуман қатнашчиларининг асарлари билан танишиб чиқишди. Танишув натижалари эса қувончли бўлди. Тўла ишонч билан айтиш мумкинки, анжуман адабиётимизга янги-янги номлар берди. Улар ижодининг юзага чиқишига имконият яратди. Адабий муҳитдан анчайин узоқда, юртимизнинг чекка-чекка ҳудудларида яшаб қалам тебратаётган ўқитувчилар орасида адабиётимизнинг чин жонкуярлари, чин ижодкорлар борлиги дилларга таскин беради.

Анжуман кун тартибидаги мушоиралар, суҳбатлар, таҳлиллар якунида Шуҳрат Неъмат, Меҳринисо Абдураҳмонова, Жумагул Сувонова, Акмал Сайид, Ёрмуҳаммад Рустамов, Дилсора Худойберганова, Мадамин Қўчқор, Ҳафиза Ўсарова, Муяссар Умирова, Назиржон Абдусаматов сингари ижодкор ўқитувчиларнинг шеърий ва насрий асарлари юқори баҳо олди. Улар Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзолигига ва Республика Халқ таълими вазирлиги томонидан таъсис этилган «Ижодкор ўқитувчи» унвонига тавсия этилдилар. Бундан ташқари кузатувчи-ҳакамлар томонидан энг яхши асарлар тўплам қилиб чоп этиш ниятида саралаб олинди.

Ўриклисой оромгоҳида бўлиб ўтган бу йилги анжуман ўз қатнашчиларининг ёдларида бир умр ажойиб хотира сифатида сақланиб қолса, ажабмас. Улуғвор тоғлар мушоирага фақат тилсиз гувоҳгина бўлиб қолмай, худди ўзининг нималарга қодирлигини би-ир шоирларга кўрсатиб қўймоққа интилгандай, бутун гўзаллигини зоҳир айлаган. Сарбаст байтларидаги фикрлардай ғуж-ғуж дарахтлар, насрдаги сўз кенглиги қадар бундаги бепоёнлик, қўлига илк марта қалам олган адиб туйғуларидек соф, беғубор ҳаво, эҳ-ҳе... Ижодкор ўқитувчилар бу ерда олам-олам таассуротлар, янги-янги илҳомлар олгани рост.

«Бу йилги анжуманимиз ниҳоятда гўзал ўтди, — дейди қамашилик шоир-ўқитувчи Ўролбой Қобил. — Камтарин ижодимизни улуғлаб мана шундай тадбирлар ўтказган ташкилотчилардан бениҳоя миннатдор бўлдик. Аслида, ўқитувчилик ҳамиша ижодкорлик билан эш бўлиши, яъни ҳар бир ўқитувчи ижодкор бўлиши шарт. У бола қалбига йўл топишда албатта бадиий сўздан фойдаланиш лозим».

Қуйидаги эса ғаллаороллик шоир Зайниддин Мамаризаевнинг айтганлари: «Анжуман биз ўқитувчиларда жуда яхши таассурот қолдирди. У ўқитувчиларнинг ижодий камолотига самарали таъсир кўрсатиши, шубҳасиз. Бу тадбирларни мамлакатимизда ижодкор ўқитувчиларга қилинаётган ғамхўрликнинг бир нишонаси деб биламан».

Ургутлик ижодкор Жумагул Сувонова ҳам анжумандан гўзал таассуротлар олганини ўртоқлашди: «Бунинг учун Халқ таълими вазирлиги, Ёзувчилар уюшмаси ва вилоят халқ таълими бошқармасига ташаккур айтиш лозим. Яна бир гап. Ўқитувчилик жуда машаққатли касб эканлиги барчамизга маълум. Шундай экан, уларнинг нафақат ижодкорларини, барчасини ҳам қадрлашга ўрганишимиз керак. Токи улар барча меҳнатлари эвазига кўнгиллари тўлиб яшасинлар».

Фикрлар ва таассуротлардаги ранг-баранглик ҳам анжуманнинг нечоғли қизғин ўтганидан далолат бериб турибди. Анжуманнинг яна бир эътиборга молик томони шундаки, унинг якунида ҳар бир қатнашчидан фикрлари, таклифлари ва таассуротлари ҳақида сўраб чиқилди. Бу фикрлар келгуси анжуманнинг янаям фойдалироқ ва гўзалроқ ўтишида асқотиши, шубҳасиз.

Энг қувончиси, бундан кейин анжуманни «Туркистон — умумий уйимиз» шиори остида ўтказиш, қондош ва жондош қўшни мамлакатларда таълим бераётган ижодкор ўқитувчиларни ҳам таклиф этишга қарор қилинди.

Биз эса мамлакатимиздаги барча ижодкор ўқитувчиларнинг келгуси ижодларида, ишларида илҳом ва ғайрат тилаб, гапни мухтасар қилдик.

Икром ИСКАНДАР,
«Маърифат»нинг махсус мухбири.

Бири кам дунё

РАҚОБАТДА ҒОЛИБЛИКНИ АРОҚДАН ЎРГАНИНГ

Рақобатнинг моҳияти шу: бир киши албатта устун бўлиб чиқиши керак. Лекин дўстлик учун рақобатда ароқнинг олдига тушадигани йўқ экан. Мана, бир воқеа. Шадринскда (Курган вилояти) ёшларнинг кўл бўйида уюштирган сайли фожиа билан тугади. Ўн иккита шадринлик ўсмирлар шаҳар чеккасига ўн шиша ароқ «ҳамроҳлиги»да чиқишди. Бир оз ширакайф бўлиб олишгач, ўз мотоциклларида пойга уюштиришди. «Пойгачи»лардан бири — тўққизинчи синф ўқувчиси дарахтга келиб урилди ва қаттиқ шикастланди. Унинг орқасида ўтирган қиз жойида ҳалок бўлди. Сайлчилар эса дугоналари мурдасига эътибор ҳам бермай, эрталабгача ароқ билан бўлиб, сайр қилиб, яйраб чиқишди.

ОЛТИН ЎТДА КУЙМАЙДИ

Олмониянинг Альтрайникендроф қишлоғилик 87 яшар Кристина Фрезе вафот этди. Кампир марҳум эрининг арзимасгина нафақаси ҳисобига камбағалгина яшарди.

Бир ойдан сўнг Фрезенинг уйига ўт кетди. Етиб келган ўт ўчирувчилар ертўла деворида усталик билан яширилган сандиқчани топиб олишди. Сандиқчани очишган эди, бирдан ўт ўчирувчиларнинг «кўзига ҳам ўт кетди». Чунки, у қимматбаҳо тақинчоқлар билан тўла эди. Тахминларга қараганда, сандиқчадаги бойлик қиймати 250—300 миллион маркага етади. Ҳозир Олмонияда, Фрезе хоним бу бойлик тўғрисида билганмикин, деган баҳс юрибди. Лекин, шуниси аниқки, у ўз эгасига насиб этмади. Ҳарҳолда, бойлик — бебақо.

БОЛАНИНГ КЎНГЛИ ОНАДА, ОНАНИНГ КЎНГЛИ...

Тверьнинг Дорошиха посёлкасидаги хонадонларнинг биридан ёш боланинг йиғиси қулоққа чалинарди. Ҳафта охирига келиб, бу овоз зўрға эшитиладиган бўлиб қолди. Қўшнилар милицияга хабар қилишди. Эшикни бузиб кирган миршаблар очлик, қўрқув ва йиғидан силласи қуриган икки яшар болага дуч келишди. Кейин нима бўлганига қизиқаётгандирсиз. Ҳеч нима. Бир ҳафталик саёҳатдан кейин боланинг 23 ёшли онаси қайтиб келди. Айтишича, шу кунларда меҳмонда бўлган экан...

ЮЗИ ҚОРА ЎҒРИЛАР

Нижегород вилоятининг Киселихи қишлоғидан бошдан-оёқ қора мойга беланган икки нотаниш киши сўкинганча қочиб боришарди. Кейин маълум бўлишича, бу икки шоввоз ўғрилар шу қишлоқдаги кўз остиларига олиб қўйган уйни ўмарганни келишган экан. Уй эшигига қистириб қўйилган қоғоздаги ёзувни ўқиб, ундаги илтимосни бажаришаётганда, устиларига бир челак қора мой қуйилган. Қандай қилиб дейсизми? Моҳир уй эгасининг айёрона мосламаси ўз вазифасини бекаму кўст ўтади. «Ўртоқ ўғрилар! — деб мурожаат қилади у. — қулфни бузманг. Эшик дастасини бурасангиз бўлди». Ўғрилар бурашган эди...

ОШ БЎЛСИН!

Троллейбус ўз йўналиши бўйича кетарди. У ташвишлар юкини елкасига осган одамлар билан тўла. Улар орасида гул ҳамда «Эртак» тортини кўтариб олган йигитчалар эътиборни тортар эди. Бекатларнинг биридан троллейбусга анча тансиқ — «Қуш сути» тортини кўтариб олган аёл чиқди. У ширинликни ўриндиққа қўйиб, паттасини тешаётган пайтда, йигитлар тортни алмаштириб қўйишди-да, кейинги бекатда қуённинг расмини чизворишди. Қутининг йўқолганини билиб қолган аёлнинг фиғони троллейбус ичига ўрлади. Уни қанча юпантиришмасин, фақат «Маркиз, Маркиз...» деган сўзни такрорларди. Ўзини босиб олгач, қутида севимли мушугининг мурдаси борлигини, уни кўмишга олиб кетаётганлигини маълум қилди. Шоввозларнинг меҳмондаги ҳолатини эса изоҳлаб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак.

Спорт

МАҲАЛЛА ФУТБОЛЧИЛАРИ БЕЛЛАШУВИ

Макаренко номидаги Самарқанд жисмоний тарбия педагогика билим юрти ўйингоҳида Сиёб туманидаги маҳаллалар ўртасида мини футбол бўйича мусобақа ўтказилди. Бир ой мобайнида 20 дан ортиқ маҳалла ёш спортчилари биринчилик учун қизғин кураш олиб боришди.

Барча учрашувларда юксак маҳорат кўрсатган тумандаги «Кўлобод» маҳалласи командаси биринчи ўринни эгаллади. «Хўжанд» маҳалласи иккинчи, Хўжа Зудмурод маҳалласи спортчилари учинчи ўринни қўлга киритишди.

Учрашув ғолибларига қимматбаҳо совғалар топширилди. Сиёб тумани ҳокимининг ўринбосари Ойдин Жўрақулова мусобақага ҳомийлик қилган Самарқанд «Совитгичлар» ишлаб чиқариш заводи, «Субҳидам» фирмаси жамоасига ҳамда мусобақани уюштиришда жонбозлик кўрсатган маҳалла оқсоқолларига миннатдорчилик билдирди.

Э. МАХМУДОВ,
ўз мухбиримиз.

Муаллимлик — буюк касб. У ҳаётга маънавият дуру гавҳарларини сочади. Демакки, ҳаётимизни безайди. Бу касбга енгил-елпи ёндошувчилар ҳам, ёки, аксинча, пок виждон билан, чин кўнгилдан ёндошувчи комил инсонлар ҳам бўлади. Улар дунёдан ўтиб кетганларида ҳам номлари қолади.

Ёднома

ЭЗГУЛИККА БАХШИДА УМР

Мураббия Зуҳра опа ана шундай табаррук инсонлардан эдилар. Қисқа умри давомида опа шогирдлари қалбига фақат эзгулик уруғини сепди.

Зуҳра опа ҳаётдан эрта кўз юмди. Лекин қилган хизматлари зое кетмади. Устознинг порлоқ хотираси шогирдлар қалбидан абадий жой олди.

Зуҳра Ҳакимова Тошкентнинг Юнусобод туманидаги 83-мактабда она тили ва адабиёт фанидан сабоқ берарди. Ўқувчилар қалбида адабиётга муҳаббат уйғотиш, уларнинг диққатини бу фанларга жалб этишни ўзининг асосий бурчи деб биларди. Тилимизнинг ўз қадр-қимматини топишида Зуҳра опанинг ҳам муносиб ҳиссалари бор, десам муболаға бўлмайди. Чунки, Зуҳра опа ўзбек тилини мактабда ўқитиш услубига доир бир неча илмий рисолалар ҳам ёзган эдилар.

Устознинг мактабдаги фаолиятларини эслар эканман, бир нарса мени ҳайратга солади. Ёш авлодни камолатга етказиш йўлидаги интилишларига ҳеч нарса тўсқинлик қилолмас эди: на ногиронлик, на ойлаб касалхонада ётишга мажбур қиладиган хасталик.

Меҳрибон, хокисор, лекин шу билан бирга талабчан эдилар Зуҳра опа. Ҳаёт, турмуш ташвишлари гоҳо қиёфаларида, юз-кўзларида сезилгандай бўлса ҳам, у киши ўз касби — мураббийликдан буюк бир юпанч топгандай эдилар. Ўқувчиларга сингдирмоқчи бўлган фикр ва туйғуларини уларга тўкис етказа олдим, қалбимдаги ниятимни тўла ифодалай олдим, деб ўйлаган кезларида чеҳралари нурга тўлиб кетар эди. Адабиётни тушуниш, ижодкор тафаккури меваларидан чинакам баҳраманд бўлиш учун ҳаётни, она табиатни, халқ тарихини ёниқ муҳаббат билан сева билиш керак, деб таълим берардилар.

Эсимда, бир куни дарс ўтаётганларида ўзларининг илк устозларини меҳр билан тилга олдилар. Орадан неча-неча йиллар ўтгач ҳам илк устозлари ёдларидан чиқмабди. Ҳозир эса у кишининг шогирдлари ҳаётдан бевақт кетган муаллимларини бот-бот эсга олиб, ажойиб фазилатлари ҳақида сўзламоқдалар. Йиллар ўтгач бу ҳақда шогирдларига Зуҳра опа Ҳакимова ҳақида ҳикоя қиладилар, меҳр билан эслайдилар.

Устознинг қилган меҳнатлари, чеккан заҳматлари зое кетмади. Улар сепган эзгулик уруғлари униб чиқди. Биз шогирдлар устозимизни умрбод қалбимизда сақлаймиз. Уларнинг пок руҳлари олдида таъзим қиламиз.

Адиба АБДУЛЛАЕВА,
Юнусобод туманидаги 9-мактаб ўқувчиси.

БОЛАЛАР БАЙРАМИ ЎТКАЗИЛДИ

Фарғона вилоятининг Риштон тумани марказидаги маданият уйида боғча болаларининг ноанъанавий байрами ўтказилди. Бунда жажжи ўғил-қизлар шеър ва қўшиқ айтиб, рақсга тушишди. Улар ўртасида турли хил спорт мусобақалари ҳам ташкил этилди. Шунингдек, боғча болалари ва тарбиячиларининг қўл меҳнати намуналари кўргазмага қўйилди. Миниатюра асарларидан тандир, оромгоҳ, миллий либослар, қўғирчоқлар, айниқса, сополдан тайёрланган эртак қаҳрамонлари сиймолари, миллий буюмлар меҳмонларда яхши таассурот қолдирди.

— Таълим-тарбия борасида эришаётган ютуқларимиз учун туман ҳокимлиги халқ таълими бўлимига «Волга» енгил автомобилини тортиқ қилди, — дейди халқ таълими бўлими мудири Бахтиёр Мусатафоқулов. — Бу бизнинг ижодий ва масъулият билан ишлашимиз учун туртки бўлади.

Мухбиримиз.

«БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМ»НИНГ ЯНГИ СОНИ

«Бошланғич таълим» журналининг қўшма сони ўзининг мазмунан ранг-баранглиги, турли мавзулардаги масалаларнинг ёритилганлиги билан диққатга сазовор. Журналнинг илк саҳифаларида «Алифбе»сиз ўқитиш мумкинлиги ҳақда Тошкент шаҳридаги 241-мактабнинг олий тоифали ўқитувчиси Ҳабибахон Олимова ўз тажрибалари билан ўртоқлашган. Мазкур тажрибанинг янгилиги ва аҳамияти шундаки, 1-синфда болалар «Алифбе» дарслигидан сабоқ олмай, вақт жиҳатидан ютадилар. Тўғридан-тўғри ўқиш ва ёзиш сабоғини ола бошлайдилар. Бундай гуруҳли синфга «Алифбе»ни оилада ва боғчада ўрганиб келган болалар, яъни иқтидорлилар жалб этилади.

Бундан ташқари, журналда таълим рус тилида олиб борилаётган мактабларнинг 3-синфларда ўзбек тилини ўргатиш, иқтидорли синфларда масалалар ечиш, математика эрталигини ўтказиш тажрибаси, синф журналини юргизиш, ёшлар етакчилари билан ишлаш, сўз ўйинлари ўтказишга доир тажрибалар ҳам ёритилганки, шубҳасиз, улар бошланғич синф ўқитувчилари диққатини жалб этади.

Шунингдек, журналда «Тасвирий санъат фанига эътибор», «Актер бўлай десангиз», «Тарбиявий дарсларни ўтиш», «Ҳадис — одоб кўзгуси» номли қизиқарли материаллар ҳам кенг ўрин олган.

Б. ТУРДИЕВ.

«ГУЛШАН»ДАГИ БАХТЛИ БОЛАЛИК

Фотимахон Қодированинг боғчада етакчилик қилаётганига 14 йил бўлди. Бу аёлни нафақат Хартум қишлоғида, балки Андижонда ҳам кўпчилик яхши танийди. У меҳнат қилаётган «Гулшан» болалар боғчасида 8 гуруҳ бўлиб, ҳар қайси гуруҳда 25 нафардан кичкинтой бор.

Боғчада тарбиявий ишлар яхши ташкил этилган. Бош услубшунос Насиба Аҳмедова тарбиячилар билан ҳамкорликда намунали ишларни амалга ошираётир. Тайёрлов гуруҳи тарбиячиси Мукаррам Орипова тасвирий санъат машғулотларида жажжиларга расм чизиш сирларини ўргатмоқда. Болаларда тасвирий санъатга бўлган қизиқиш кун сайин ўсиб бораяпти. Боғча мудираси — юз боланинг аяси Фотима опа Қодирова боғчани боғча қилиш ташвишида елиб-югуради. Кичкинтойлар маскани ҳамиша саранжом-саришта. Гуллар атрофга файз бағишлаб туради. Дераза ойналарига ҳарир пардалар тутилган. Кенг ва шинам залда мусиқа раҳбари Нурали Ботиров машғулотлар олиб боради. У шу кунларда болаларга «Мустақил Ўзбекистоним» қўшиғини ўргатаяпти. Тажрибали ҳамшира Мушарраф Юсупова болалар сиҳат-саломатлиги йўлида жон куйдириб ишлаяпти. Моҳир пазандалар Одинахон Расулова ва Муҳаббатхон Турғуновалар ҳар куни 3 маҳал мазали таомлар тайёрлаб болаларни хушнуд этмоқда.

Яқинда жами 160 нафар боладан энг иқтидорли 40 нафари танлаб олиниб, алоҳида машғулотлар ўтказилмоқда. Тажрибали тарбиячи Феруза Ҳайитбоева болаларга инглиз тилидан сабоқ беряпти.

Мазкур боғча қошида 12 хонадонда уй боғчалари ташкил этилиб, унга 98 нафар болакай жалб этилди.

Ж. ТУРДИЕВ,
меҳнат фахрийси, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

Самарқанд вилоят Нуробод тумани халқ таълими бўлими қошидаги «Шоҳруҳ» кўптармоқли кичик корхонасининг тўртбурчакли штампи ҳамда думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент вилояти халқ таълими бошқармаси, вилоят педагог ходимлари малакасини ошириш институти жамоаси Янгийўл шаҳар халқ таълими бўлими мудири Эргаш Усмоновга отаси Усмон ҚОРАБОЕВ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

«МАЪРИФАТ»
ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси.

Бош муҳаррир
Саъдулла ҲАКИМ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
Рақам ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.
МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб — 32-54-17, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-55-58.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Бук Турон» кўчаси, 41-уй.
Навбатчи: Асқар Шокиров.

ИНДЕКС: 64595 Буюртма Г.-0257. Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2 босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди — 20.00. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
1 2 3 4 5 6